

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс: 7038 3793. Цахим шуудан: khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023.04.02 № 01/339
танай _____ -ны № _____ -т

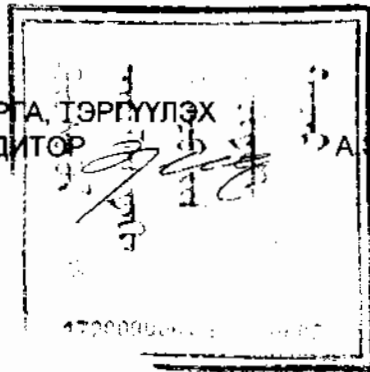
ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА Ш.ИДЭРБАЯСГАЛАН ТАНАА

Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасан цаглаварт хугацаанд гүйцэтгэсэн Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн аудитын тайланг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт 46 хуудастай

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Ш.ИДЭРЭНЗБААТАР

**ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН
АУДИТЫН ГАЗАР**

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

Аудитын код: ХӨА-2023/01/НА-СТА-ТЕЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn</p> <p>Хөвсгөл аймаг 2023 он</p>	<p>Дарга, Тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар Утас:88883317</p> <p>Цахим хаяг: Erdnebaatara@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер Б.Тэгшдэлгэр Утас: 99089114</p> <p>Цахим хаяг: Tegshdelgerb@audit.gov.mn</p> <p>Ахлах аудитор Б.Давааням Утас: 92113932</p> <p>Цахим хаяг: davaanyamb@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор С.Гансүх Утас: 95908400</p> <p>Цахим хаяг: Gansukhsa@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор Л.Мандахнаран Утас: 92118277</p> <p>Цахим хаяг: Mandakhnaranl@audit.gov.mn</p> <p>Аудитор Г.Ичинхорлоо Утас: 88012671</p> <p>Цахим хаяг: ichinkhorlooga@audit.gov.mn</p>
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Цахим хуудас: www.audit.mn

Агуулга

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт	3-4
2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан	5-7
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	8
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	8
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	8
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	9
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт	9-10
Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	9-18
4. Аудитын тайлан.....	19
4.1 Ерөнхий зүйл.....	19
4.2 Материаллаг байдал.....	19
4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт	19
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	19-20
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	20-21
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	21
5. Аудитын илрүүлэлт	21-25
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл	26
Хавсралт	27-43

Товчилсон үгийн жагсаалт

ААН	Аж Ахуй Нэгж
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗДТГ	Засаг Даргын Тамгын Газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
НБББББ	Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Бодлогын Баримт Бичиг
ТӨБЗГ	Төрийн Өмчийн Бодлого Зохицуулалтын Газар
ТЕЗ	Төсвийн Ерөнхийлөн захирагч
ТӨҮГ	Төрийн Өмчит Үйлдвэрийн Газар
ОНӨҮГ	Орон Нутгийн Өмчит Үйлдвэрийн Газар
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОРЫН ТУШААЛ

2023 оны 04 сарын 20 өдөр

Тооноо А/17

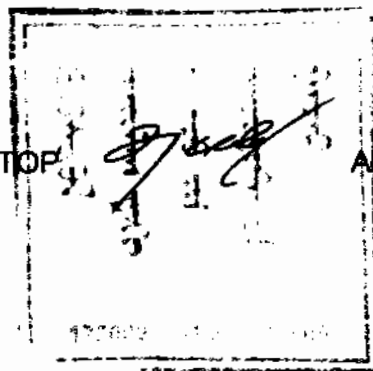
Хөвсгөл аймаг

Аудитын тайлан баталгаажуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 29 дүгээр зүйлийн 29.4, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2022 оны А/75 дугаар тушаал, 2018 оны А/207 дугаар “Эрх үүрэг шилжүүлэх тухай” тушаал, 2020 оны А/106 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам”-ын 3.4.3 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитын тайланг нэгдүгээр хавсралтаар баталгаажуулсугай.
2. Аудитаар өгсөн албан шаардлагыг хоёрдугаар хавсралтаар баталсугай.
3. Аудитын тайланг Үндэсний аудитын газрын Санхүү нийцлийн аудитын газар, Хөвсгөл аймгийн Засаг даргад тус тус хүргүүлсүгэй.
4. Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаж үр дүнг 2023 оны 9 дүгээр сарын 10-ний дотор Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг аймгийн Засаг дарга /Ш.Идэрбаясгалан/-д зөвлөсүгэй.
5. Аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор /Б.Давааням/-д үүрэг болгосугай.
6. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер /Б.Тэгшдэлгэр/-д даалгасугай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР

Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын
дэргэ Тэргүүлэх аудиторын 2023 оны 4
дүгээр сарын 20-ны өдрийн А/17. дугаар
тушаалын хоёрдугаар хэвсгэл

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн
тайлангийн аудитаар өгсөн албан шаардлагын жагсаалт

№	Албан шаардлагын дугаар	Утга
1	65/A2260439/ХӨА-2023/01/НА-СТА-ТЭЗ	Сахилгын хариуцлага тооцуулах тухай
2	66/A2260439/ХӨА-2023/НА-СТА-ТЭЗ	Зөрчил арилгуулах тухай

ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
Ш.ИДЭРБАЯСГАЛАН ТАНАА

**ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мерон сум, Хөвсгөл аймаг 67120
Утас/факс: 7038 3793, Цахим шуудан: khuvsgui@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023.04.01 № 01/338
танай _____ -ны № _____ -т

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/67 дугаар захирамжаар Орлого бүрдүүлэлт, өр, авлагыг бууруулах, А/144 дугаартай захирамжаар Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг тооллогыг зохион байгуулж, бүртгэлгүй хөрөнгүүдийг бүртгэлд тусгах, цаашид ашиглах боломжгүй болсон хөрөнгийг бүртгэлээс хасах арга хэмжээг тус тус зохион байгуулж ажилласан байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд аймгийн Засаг даргын хяналтад байгаа байгууллагуудаас Соёл, Эрүүл мэнд, Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн нийт 130 байгууллага улсын төсөвт шилжсэнтэй холбоотой 13,889.2 сая төгрөгийн бараа материал, 165,872.9 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр шилжүүлсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга нь Ерөнхий сайдтай 2022 онд байгуулсан батламж гэрээний хэрэгжилтийг 85.0 хувьтай биелүүлж ажилласан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

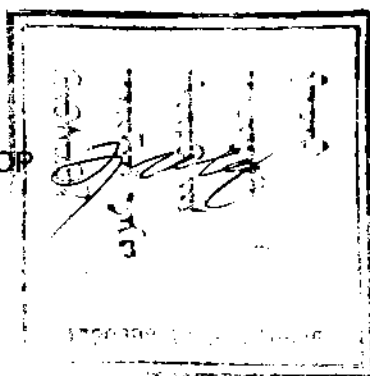
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 04 сарын 20 өдөр

№ 66/АЭЭБ/0439/ХАА-2023/01
/НА-СТЯ-ТБЗ

Мөрөн сум

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-д тодорхойлогдсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасан цаглаварт хугацаанд Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүйтэй холбоотой дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн өөрчлөлт оруулж мөрдүүлэх ажлыг зохион байгуулаагүй;
- Түрээсийн орон сууцны эргэлтийн сантай холбоотой Хөгжлийн банк болон иргэдтэй харилцан тохиролцож зээлийн гэрээг байгуулах асуудлыг шийдвэрлээгүй, Хөгжлийн банктай тооцооны үлдэгдлийг баталгаажуулаагүй;
- Авлага өр төлбөрийн тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй санхүүгийн тайланд тусгасан;

Дээрх зөрчил нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.2 "аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах", мөн хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6 "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүн шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй бөгөөд "Эрх ба үүрэг", "оршин байх" гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгаагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/05 тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журмын 4.2.1.7" 4.2.1.10-т "Аудитаар илэрсэн алдаа зөрчил, түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй" гэж заасныг үндэслэн

ШААРДАХ нь:

1. Төрийн аудитын байгууллагаас өгсөн зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүйтэй холбоотой зөрчлийг арилгаж биелэлтийг нотлох баримтын хамт 2023 оны 12 дугаар сарын 01-ны дотор Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газар¹ ирүүлэх;
2. Цаашид зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга Ш.Идэрболзолон, ерөнхий Нягтлан бодогч Л.Батжаргал нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАРЫН ДАРГА,
ТЭРГҮҮБЭХ АУДИТОР: А.ЭРДЭНЭБААТАР
АЖЛАХ АУДИТОР: Б.ДАВААНЯМ

¹ Хөвсгөл аймаг, Мөрөн сум, 8-р баг, Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ-ын байрны 3 дугаар давхар, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын 3-д, тоот Утас: 70384043

17209300000000000000

**ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА**

2023 оны 04 сарын 20 өдөр

№ 65/АЭЭЛ60439/ХӨА-2023/01
/НА-СТА-ТЭБ

Мөрөн сум

Сахилгын хариуцлага тооцуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-д тодорхойлогдсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан цаглаварт хугацаанд Барилга захиалагчийн хяналтын төв ОНӨААТҮГ-ын 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрсэн. Үүнд:

Барилга захиалагчийн хяналтын төв ОНӨААТҮГ-ийн гүйцэтгэх захирал Д.Батчулуун нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн тайлангаа Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 03 дугаар сарын 03-ны өдөр ирүүлсэн.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8 "Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаа дараа жилийн 02 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор төрийн аудитын байгууллагад хүргүүлж, аудит хийсэн тайланг 3 дугаар сарын 15-ны дотор харьяалагдах төсвийн ерөнхийлөн захирагч болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх" гэсэн заалтыг зөрчсөн бөгөөд "Эрх ба үрэг" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, акт тогтоох журмын 4.2.1.11-т "хууль тогтоомж, зэрэг, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэж заасныг үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1. Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасан цаглаварт хугацаанд байгууллагын санхүүгийн тайлангаа Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлээгүй зөрчилд Барилга захиалагчийн хяналтын төв ОНӨААТҮГ-ийн гүйцэтгэх захирал Д.Батчулуунд хуульд заасны дагуу сахилгын шийтгэл ногдуулж, биелэлтийг 2022 оны 9 дүгээр сарын 10-ний өдрийн дотор Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газарт¹ нотлох баримтын хамт ирүүлэхийг Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга Ш.Уянсрагчаагаар цаалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ӨРДЭНЭБААТАР

АХЛАХ АУДИТОР:

Б.ДАВААНЯМ

¹ Хөвсгөл аймаг, Мөрөн сум, 8-р баг, Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ-ын байрны 3 дугаар давхар, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын 302, тоот Утас: 70384043 172000004.4.00000005

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	54,699,133.3	41,826,910.1
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	20,119,066.8	19,692,278.5
33	АВЛАГА	9,687,373.8	8,105,477.0
34	УРЬДЧИЛГАА	84,019.8	382,597.4
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	22,252,466.5	10,858,319.9
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	305,012.5	424,835.4
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	2,251,193.8	2,363,402.0
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	303,212,238.2	146,633,803.4
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	1,921,116.6	2,432,742.3
37300	Урт хугацаат зээл	1,921,116.6	2,432,742.3
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	301,291,121.6	144,201,061.1
39200	Биет хөрөнгө	279,612,963.5	130,146,898.5
39300	Биет бус хөрөнгө	21,678,158.1	13,247,726.8
39400	Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	0	806,435.8
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	357,911,371.5	188,460,713.4
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	21,173,618.4	22,696,006.8
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	9,991,564.9	9,381,394.9
41300	Өглөг	9,062,391.8	8,409,032.5
41400	Урьдчилж орсон орлого	929,173.2	972,362.4
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	11,182,053.5	13,314,612.0
42200	Урт хугацаат зээл	11,182,053.5	13,314,612.0
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	336,737,753.1	165,764,706.6
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	336,697,101.7	165,724,055.1
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	94,800,219.7	37,162,596.9
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	0	37,162,596.9
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	41,928,313.7	41,967,927.0
51106	Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	10,640,241.5	15,173,445.7
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	122,279,625.7	45,092,440.1
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	67,048,701.0	26,327,645.4
52	Хяналтын бус хувь оролцоо	40,651.5	40,651.5
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	357,911,371.5	188,460,713.4

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2021оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	197,681,480.00	84,717,889.80
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	19,202,784.50	24,740,698.20
110	Орлогын албан татвар	11,786,302.40	14,513,667.60
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	12,578,663.30	14,488,418.10
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-792,360.90	-900,903.90
1103	ААН-ын орлогын албан татвар	0	926,153.50
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,647,965.50	2,929,943.10
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	4,768,516.60	7,297,087.50
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	155,397,060.80	42,552,031.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	54,313,089.80	10,732,496.60
121	Хөрөнгийн орлого	108,629.60	1,258,200.30
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	100,975,341.40	30,561,334.10
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	23,081,634.70	17,425,160.50
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	139,510,889.10	80,451,755.80
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	139,510,889.10	79,336,213.70
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	132,649,536.60	67,766,087.90

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	67,552,688.10	13,314,864.50
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	8,924,316.60	1,658,159.70
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,049,994.40	7,781,005.30
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,963,082.10	15,385,473.60
2105	Нормативт зардал	9,477,103.20	240,715.50
2106	Эд хопшил, урсгал засварын зардал	1,256,772.30	1,646,425.00
2107	Томилолт, зочны зардал	187,615.20	186,362.50
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,656,195.50	10,919,242.90
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,581,769.30	16,633,838.90
212	ТАТААС	1,855,640.90	1,062,694.90
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	5,005,711.70	10,507,431.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	0	1,115,542.10
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	58,170,590.90	4,266,133.90
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	29,148.80	4,015.40
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	18,468,665.90	180,489,353.90
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	39,731,073.80	-176,219,204.50

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	289,059,544.7	-	289,059,544.7
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	5,349,990.6	-	5,349,990.6
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	294,409,535.3	-	294,409,535.3
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-580,746.4	-	-580,746.4
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	1,665,554.1	-	1,665,554.1
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-687.4	-	-687.4
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт	1,538,023.8	-	1,538,023.8
8	Зарласан ногдол ашиг	-25,000.0	-	-25,000.0
9	Тайлант үеийн үр дүн	39,731,073.8	-	39,731,073.8
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	336,737,753.1	-	336,737,753.1
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	336,737,753.1	-	336,737,753.1
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-1,650,153.4	-	-1,650,153.4
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	335,087,599.7	-	335,087,599.7
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	179,281.7	-	179,281.7
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	988,452.0	-	988,452.0
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	-	0
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	5,733,577.6	--	5,733,577.6
18	Зарласан ногдол ашиг	-5,000.0	-	-5,000.0
19	Тайлант үеийн үр дүн	176,219,204.5	-	-176,219,204.5
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	165,764,706.6	-	165,764,706.6

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2021 оны 12-р сарын 31	2022 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	172,611,394.0	95,800,545.4
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	19,202,784.5	24,740,698.2
110	Орлогын албан татвар	11,786,302.4	14,513,667.6
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	12,578,663.3	14,488,418.1

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-792,360.9	-880,100.4
1103	ААН-ын орлогын албан татвар	0	905,350.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,647,965.5	2,929,943.1
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	4,768,516.6	7,297,087.5
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	936,341.3	1,034,744.7
1181	Газрын төлбөр	514,603.2	763,601.8
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	3,317,572.1	5,495,257.4
1183	Бусад татвар	0	3,483.6
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	132,072,100.1	65,857,260.4
120	Нийтлэг татварын бус орлого	30,988,129.0	34,037,726.0
121	Хөрөнгийн орлого	108,629.6	1,258,200.3
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	100,975,341.4	30,561,334.1
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	21,336,509.3	5,202,586.7
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	135,350,718.3	86,141,857.7
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	135,350,718.3	86,141,857.7
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	128,493,545.0	68,474,948.6
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	72,695,393.6	19,462,653.8
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	10,456,525.0	3,668,439.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,452,387.6	8,876,394.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,450,389.8	18,149,846.1
2105	Нормативт зардал	4,912,775.2	235,357.2
2106	Эд хопшил, урсгал засварын зардал	1,591,181.6	1,475,029.7
2107	Томилолт, зочны зардал	188,539.3	157,815.8
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,213,491.0	9,332,671.5
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,532,862.0	7,116,741.0
212	ТАТААС	1,855,640.9	1,062,694.9
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	5,001,532.4	16,604,214.2
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	37,260,675.6	9,658,687.6
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)	940	0
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	26,286,449.6	7,232,134.2
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	26,286,449.6	7,232,134.2
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	26,286,449.6	7,232,134.2
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-26,285,509.6	-7,232,134.2
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-2,630,023.7	-2,853,341.7
14	Бусад эх үүсвэр	0	35,247.9
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	1,762,905.8	2,396,276.3
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ	867,117.8	492,313.2
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	8,345,142.4	-426,788.3
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	11,773,924.4	20,119,066.8
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	20,119,066.8	19,692,278.5

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Үйл ажиллагааны чиглэл, зорилго, зорилтын талаар: Хөвсгөл Аймгийн Засаг дарга нь төсвийн зарцуулалтын үр ашгийг сайжруулах, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, чиг үүргийн давхардал, хийдлийг арилгах, бүтээмжийг дээшлүүлэх, төрөөс иргэдэд хүргэх үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах, жилийн төсвийн хязгаарт багтаан төсвийн төслийг нэгтгэн боловсруулах, хуваарилах, орон нутгийн орлогыг бүрдүүлэх, зарцуулахад хяналт тавих зэрэг үйл ажиллагааг хэрэгжүүлдэг байна.

Хөвсгөл Аймгийн Засаг дарга нь 2022 оныг “Хөдөлмөр зрхлэлтийг дэмжиж, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх жил” болгон зарласан байна.

Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга нь Ерөнхий сайдтай 2022 онд байгуулсан батламж гэрээний хэрэгжилтийг 85.0 хувьтай биелүүлж ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар: Аймгийн Засаг дарга нь Төсвийн тухай хууль, Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн удирдлагын тухай хууль, Татварын багц хууль болон бусад хууль тогтоомж, журам зааврыг мөрдөн ажилласан байна.

Аймгийн Засаг дарга нь төсвийн зарцуулалтын үр ашгийг сайжруулах, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, чиг үүргийн давхардлыг арилгах, бүтээмжийг дээшлүүлэх, төрөөс иргэдэд хүргэх үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулахад анхаарал хандуулж ажилласан байна.

Тайлант оноос Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжсэнтэй холбоотой аймгийн Засаг дарга нь өөрийн харьяаны байгууллагуудын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хэмнэлтийн горимыг хэрэгжүүлэхэд анхаарч ажилласан байна.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд нийт 312 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын харьяаны байгууллагуудаас Засгийн газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн 403 дугаар тогтоолоор Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Боловсролын ерөнхий газрыг байгуулж, 2022 оны 131 дүгээр тогтоолоор Боловсролын ерөнхий газрын даргыг Сургуулийн өмнөх болон бага, дунд, мэргэжлийн, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагуудын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчаар баталсан тул Хүүхдийн цэцэрлэг, Ерөнхий боловсролын сургууль улсын төсөвт, Соёлын төв болон Эрүүл мэндийн төв нь Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлд орсон нэмэлт өөрчлөлтийн дагуу тус тус улсын төсөвт шилжсэн байна.

Хөвсгөл аймгийн Санхүүгийн хяналт аудитын алба нь 2022 онд гүйцэтгэх дотоод хяналтын төлөөлөгөөгөө Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын дэргэдэх дотоод аудитын хорооны 2022 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн 01 дугаар тогтоолоор батлуулсан байна. Гүйцэтгэсэн дотоод аудитаар нийт 34 байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт хийж 262.3 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага өгч ажилласан баримт материалыг аудитын төлөвлөлтийн үе шатанд ирүүлсэн хэдий ч дотоод аудитаар хийж гүйцэтгэсэн ажлын тайлан мэдээг нэгтгэн боловсруулж ирүүлээгүй тул төлөвлөлтийн шатанд дотоод хяналтыг үр нөлөө багатай байна гэж үзсэн.

Гүйцэтгэлийн шатанд Санхүүгийн хяналт аудитын албаны ажлын хэрэгжилтийг хянаж үзэхэд тайлант онд 110 хяналт шалгалтыг гүйцэтгэхээр төлөвлөснөөс 84 байгууллагад хяналт шалгалт хийж 99.5 сая төгрөгийн 52 төлбөрийн акт тогтоож, 375.5 сая төгрөгийн 43 албан шаардлага, 358 зөвлөмжийг өгч нийт 13.1 сая төгрөгийн төлбөрийн актыг барагдуулж, 265 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангуулж ажилласан бөгөөд бусад төлбөрийн акт албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжих хугацаа болоогүй хэрэгжилтийн шатандаа байна.

Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ-ын Санхүү төрийн сангийн хэлтэс нь сумдын төрийн сангийн үйл ажиллагаанд дотоод хяналт хийх төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргын 2022 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдрийн А/29 тоот захирамжаар батлуулсан байна. Тайлант онд төлөвлөгөөт 14 сум, төлөвлөгөөт бүс 6 сумын төрийн санд дотоод хяналт хийж, 214 зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна. Дотоод хяналтаар төрийн сангуудын хийж гүйцэтгэсэн гүйлгээнүүд, санхүүжилт болон

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

тайлагналын хяналт, татварын орлогын бүрдүүлэлт, төлбөр тооцооны хяналт, төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын хэрэгжилт, төрийн сангийн баримтын архивын нэгж бүрдүүлэлт зэрэгт хяналт хийж ажилласан байна.

Дотоод хяналтын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-д нийцүүлэн нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна гэж үзлээ.

Аймгийн Засаг дарга нь санхүүгийн үйл ажиллагаандаа Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2019 оны А/375 дугаар захирамжаар баталсан "Хөвсгөл аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн багцын төсөвт байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг"-ийг мөрдөн ажиллаж байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Төсвийн байгууллагуудын мөрдөж байгаа хууль тогтоомжуудад өөрчлөлт орсон хэдий ч Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэгдсэн хууль тогтоомжуудад нийцүүлэн өөрчлөлт оруулах ажлыг зохион байгуулаагүй, өмнөх оны аудитаар бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулах ажлыг зохион байгуулах зөвлөмж өгсөн хэдий ч хэрэгжүүлээгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.2 "аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул албан шаардлага өгөхөөр шийдвэрлэсэн.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-т заасан цаглаварт хугацаанд бэлтгэж ирүүлсэн байна. Ирүүлсэн тайланг төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54 дүгээр зүйлийн 54.4 дэх заалтад заасан иж бүрдлийг хангаж байгаа эсэхийг хянахад дараах алдаа зөрчил илэрч байна. **Үүнд:**

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг ирүүлэхдээ тодруулга тайланг бэлтгэж ирүүлээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.4.5 "санхүүгийн тайлангийн тодруулга" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Толилуулга" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Тайланг хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайланг оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн 188,460.7 сая төгрөг болж өмнөх оноос 169,450.7 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/
			Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	20,019.1	19,692.3	(326.8)
Авлага	9,687.4	8,105.5	(1,581.9)
Урьдчилгаа	84.1	382.6	298.5
Бараа материал	22,252.5	10,858.3	(11,394.2)
Нөөцийн бараа	305.0	424.8	119.8
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	2,251.2	2,363.4	112.2
Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	1,921.1	2,432.7	511.6

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Үндсэн хөрөнгө	301,291.1	144,201.1	(157,090.0)
Нийт хөрөнгө	357,911.4	188,460.7	(169,450.7)
Өр төлбөр	21,173.6	22,696.0	1,522.4
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	336,737.7	165,764.7	(170,973.0)
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	357,911.4	188,460.7	(169,450.7)

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 169,450.7 сая төгрөгөөр буурахад авлагын үлдэгдэл 1,581.9 сая төгрөгөөр, бараа материалын үлдэгдэл 11,394.2 сая төгрөгөөр, үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл 157,090.0 сая төгрөгөөр тус тус буурснаас шалтгаалсан байна. Энэ нь боловсрол, соёл, эрүүл мэндийн байгууллагууд улсын төсөвт шилжиж хаалтын тайлан гаргасантай холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлантай холбоотой дараах алдаа илэрсэн. Үүнд:

- Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяанаас Улсын төсөвт шилжсэн байгууллагуудын хаалтын тайланг нэгтгэхдээ хуримтлагдсан үр дүн дансыг 10,427.9 сая төгрөгөөр зөрүүтэй нэгтгэсэн
- Түнэл сумын ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн өмчийн өөрчлөлтийн тайланд өмчид гарсан өөрчлөлтийг 5.8 сая төгрөгөөр зөрүүтэй нэгтгэсэн.
- ТЕЗ-ийн өмчийн өөрчлөлтийн тайланд 14.1 сая төгрөгийн зарласан ногдол ашгийг зөрүүтэй нэгтгэсэн.

Дээрх зөрчил нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.1 дахь заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Үнэлгээ ба хуваарилалт" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Аудитын хугацаанд өмчийн өөрчлөлтийн тайлангийн нэгтгэлтэй холбоотой нийт 10,062.8 сая төгрөгийн алдааг бүрэн залруулсан.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 19,692.2 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 426.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Кассад байгаа бэлэн мөнгө	1.2	7.5	6.4
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	20,117.9	19,684.7	(433.2)
Төгрөг	20,117.9	19,684.7	(433.2)
Гадаад валют	0.0003	-	(0.0003)
Дүн	20,119.1	19,692.2	(426.9)
Үүнээс: байгууллагын төрлөөр			
Төсөвт байгууллага	6,686.2	4,960.9	-1,725.4
Төсөл/ сан	3,843.0	3,603.5	-239.5
Төрийн сан	7,521.6	9,456.4	1,934.8
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	2,068.3	1,671.5	-396.8
Дүн	20,119.1	19,692.2	(426.9)

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдлийг байгууллагын төрлөөр нь авч үзвэл Төсөвт байгууллагуудын дансны үлдэгдэл 1,725.4 сая төгрөгөөр, төсөл сангийн дансны үлдэгдэл 239.5 сая төгрөгөөр, ТӨҮГ болон ОНӨҮГ-ын дансны үлдэгдэл 36.8 сая төгрөгөөр буурч, төрийн сангийн дансны үлдэгдэл 1,934.8 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Мөнгөн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл өмнөх оноос буурахад 426.9 сая төгрөгөөр бурахад эрүүл мэндийн байгууллагууд гүйцэтгэл үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоотой болж улсын төсөвт шилжсэн нь нөлөөлсөн байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар мөнгөн хөрөнгө данстай холбоотой алдаа зөрчилтэй асуудал илрээгүй.

3.4.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 8,089.6 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 1,581.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчтай холбогдсон авлага	58.5	41.4	(17.1)
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	1,656.1	6.9	(1,649.2)
Зээлийн хүүгийн авлага	152.6	183.6	31.0
Дансны авлага /ТӨҮГ/	2,231.9	1,684.8	(547.1)
Татвар, НДШ-ийн авлага /ТӨҮГ/	90.5	119.2	28.7
Байгууллагаас авах авлага	2,987.4	3,328.4	341.0
Хувь хүмүүсээс авах авлага	391.8	577.8	186.0
Хувь хүмүүст олгосон зээлийн авлага	2,228.6	1,919.9	(308.7)
Хувийн хэвшлийн аж ахуй нэгжид олгосон зээлийн авлага		243.6	243.6
Дүн	9,687.4	8,105.5	1,581.9

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 9,687.4 сая төгрөг байсан бөгөөд тайланд онд 1,581.9 сая төгрөгөөр буурсан байна. Авлагыг төрлөөр нь авч үзвэл төлбөртэй үйлчилгээний авлага 1,649.2 сая төгрөгөөр, ТӨҮГ-ын дансны авлага 547.1 сая төгрөгөөр, хувь хүмүүст олгосон зээлийн авлага 308.7 сая төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

Авлагын үлдэгдэл буурахад төлбөртэй үйлчилгээний авлага нийт дүнгээрээ 1,649.2 сая төгрөгөөр, Могойн гол ХХК-ийн борлуулалтын авлага болон уурхайн тоног төхөөрөмжтэй холбоотой авлага нийт 57.6 сая төгрөгөөр, "Хөвсгөл эрчим хүч" ХХК-ийн гэрэл цахилгааны төлбөрийн авлага 461.8 сая төгрөгөөр, "Хөвсгөл ус суваг" ХХК-ийн цэвэр бохир усны төлбөрийн авлага 109.4 сая төгрөгөөр хасагдсан нь нөлөөлсөн байна.

Хоршоо хөгжүүлэх сангийн авлагын эхний үлдэгдэл 2,118.6 сая төгрөг байсан бөгөөд тайлант онд 44.9 сая төгрөгөөр нэмэгдэж 2,163.5 сая төгрөгийн зээлийн авлагын үлдэгдэлтэй байна. Үүнээс Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй 296 иргэнтэй холбоотой 1,227.9 сая төгрөгийн авлага бүртгэлтэй байна.

Аудитын илрүүлэлт

Татаас санхүүжилтийн авлага дансны хоорондын тооцооны бичилтийг дутуу хийсэн. Үүнд:

- Мал хамгаалах сан 7.1 сая төгрөг,
- Байгаль орчин аялал жуулчлалын газар 127.2 сая төгрөг,
- Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар 4.1 сая төгрөг

Дансны авлага /ТӨҮГ/ дансанд Могойн гол ХК-ийн авлагыг аудит хийсэн санхүүгийн тайлангаас 170.5 сая төгрөгөөр зөрүүтэй нэгтгэсэн.

Сангийн яамнаас дамжуулан зээлдүүлэх гэрээний төлбөрийг аймагт олгох санхүүгийн дэмжлэгээс суутгасан 416.5 сая төгрөгийг Орон нутгийн ерөнхий орлого дансанд авлага үүсгэхдээ холбогдох талуудаас авлага үүсгээгүй зэрэг алдаа илэрсэн.

Дээрх алдаа нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан гаргах тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.2 дахь заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Үнэлгээ ба хуваарилалт" гэсэн батламж мэдээдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Аудитын хугацаанд бүртгэл тайлагналтай холбоотой нийт 725.5 сая төгрөгийн алдааг залруулсан.

Аудитын илрүүлэлт:

Малжуулах төслөөс иргэдэд олгосон зээлийн авлагатай холбоотой 108.2 сая төгрөгийг 2022 онд сангийн яамнаас орон нутагт олгох санхүүгийн дэмжлэгээс хасаж шилжүүлсэн тул 108.2 сая төгрөгийг хувь хүмүүсээс авах авлагаар бүртгэсэн ч тооцоо нийлсэн актаар баримтжуулаагүй байна. Олон жил болсон бөгөөд барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8 "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул зөвлөмж өгөхөөр шийдвэрлэсэн.

Шүүхийн шийдвэр гарж ажлаас үндэслэлгүйгээр халагдсан нь тогтоогдож Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-д заасны дагуу ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговрыг төсвөөс олгож буруутай албан тушаалтнаас авах авлагаар бүртгэсэн хэдий ч байгууллагад учирсан хохирлыг барагдуулаагүйтэй холбоотой 115.2 сая төгрөгийн авлага байна. Энэ нь Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.2. "Энэ хуулийн 103.1-д заасан гэм буруутай этгээдээр хохирлыг төлүүлэх үүргийг тухайн захиргааны байгууллагын дээд шатны байгууллагын дотоод аудитын нэгж хариуцна" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. /Хаэсралт №3-аас харах/

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгаж ажиллах зөвлөмж хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

3.5.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эцсийн үлдэгдэл 382.6 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 298.6 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 4. Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урьдчилж гарсан зардал	84.0	382.6	298.6
Дүн	84.0	382.6	298.6

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Урьдчилгаа дансны эхний үлдэгдэл 84.0 сая төгрөг байсан бөгөөд тайлант онд 298.6 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь Могойн гол ХХК-ийн урьдчилж төлсөн зардалтай холбоотой байна. Үүнд: Өрмийн машины урьдчилгааны зардалд Гранд манинг ХХК-д төлсөн 70.0 сая төгрөг, ТУАСИА ХХК-д экскаватор түрээслэх зардалд 181.0 сая төгрөг, эмч нарын холбоонд ажилчдын эрүүл мэндийн үзлэгийн зардалд 15.0 сая төгрөгийг урьдчилж шилжүүлсэн зэргээс хамаарч урьдчилгаа дансны үлдэгдэл нэмэгдсэн байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Урьдчилгаа дансанд Могойн гол ХХК-ийн аудит хийсэн тайлангийн дүнгээс урьдчилж гарсан зардлыг 111.8 сая төгрөгөөр зөрүүтэй нэгтгэн тайлагнасан. Энэ нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.1 дахь заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Үнэлгээ ба хуваарилалт" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Аудитын хугацаанд бүртгэл тайлагналтай холбоотой нийт 111.8 сая төгрөгийн алдааг залруулсан.

3.5.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 10,858.3 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 11,394.2 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5. Бараа материалын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	2,798.3	525.4	(2,272.9)
Тусгай зориулалттай материал	1,128.6	408.3	(720.3)

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Эм боох материал	1,669.3	117.1	(1,552.2)
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	735.7	7.5	(728.2)
Бэлэн бүтээгдэхүүн	2,704.2	3,656.5	952.3
Хангамжийн материал	15,643.4	6,430.3	(9,213.1)
Бичиг хэргийн материал	367.4	77.9	(289.5)
Аж ахуйн материал	4,111.5	1,620.2	(2,491.3)
Сэлбэг хэрэгсэл	577.2	701.7	124.5
Түлш, шатах тослох материал	1,032.4	564.4	(468.0)
Барилгын засварын материал	443.3	45.5	(397.8)
Хүнсний материал	940.7	2.8	(937.9)
Бусад хангамжийн материал	8,170.9	3,417.9	(4,753.0)
Мал амьтад	305.0	238.5	(66.5)
Дүн	22,252.5	10,858.3	(11,394.2)

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Тайлант онд түүхий эд материал нийт 2,272.9 сая төгрөгөөр, хангамжийн материал 9,213.1 сая төгрөгөөр буурсан байна. Бараа материал дансны үлдэгдэл нийт дүнгээрээ буурахад Боловсрол, Соёл, Эрүүл мэндийн нийт 130 байгууллага улсын төсөөт шилжсэнтэй холбоотой нийт 13,889.2 сая төгрөгийн бараа материалын үлдэгдлийг үнэ төлбөргүй шилжүүлэн бүртгэсэн, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотой бараа материалын нөөц үүсгэхгүй ажилласан зэрэгтэй холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар бараа материалын данстай холбоотой алдаа зөрчилтэй асуудал илрээгүй.

3.5.5.1 Нөөцийн бараа

Нөөцийн бараа дансны эцсийн үлдэгдэл 424.8 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 119.8 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 6. Нөөцийн барааны үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барааны нөөц	68.5	170.4	101.9
Тэжээлийн нөөц	236.4	254.4	18.0
Дүн	305.0	424.8	119.8

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Нөөцийн барааны үлдэгдэл өмнөх оноос 119.8 сая төгрөгөөр нэмэгдэхэд Цагаар-үүр сумын ЗДТГ-ын өвс тэжээлийн нөөц 102.6 сая төгрөгөөр, Хөвсгөл эрчим хүч ХХК-ийн 67.9 сая төгрөгийн материалын нөөц, Мал хамгаалах сангийн өвс тэжээлийн нөөц 242.7 төгрөг, Жаргалант сумын ЗДТГ-ын өвс тэжээлийн нөөц 11.7 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байгаа нь нөлөөлсөн байна.

Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нөөцийн бараа материалын данстай холбоотой алдаа зөрчилтэй асуудал илрээгүй.

3.5.5.2 Бусад эргэлтийн хөрөнгө

Бусад эргэлтийн хөрөнгө дансны эцсийн үлдэгдэл 2,363.4 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 112.2 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 7. Бусад эргэлтийн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/+Бусад	2,251.2	2,363.4	112.2
Дүн	2,251.2	2,363.4	112.2

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Бусад эргэлтийн хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 112.2 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Энэ нь Засаг дарга дансанд бүртгэлтэй 448.6 сая төгрөгийн хөрөнгө хасагдаж, орон нутгийн хөрөнгө

Хөөсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

оруулалт 169.4 сая төгрөгөөр, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалт 394.3 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэнтэй холбоотой байна. Энэ нь хөрөнгө оруулалтаар нийгдсэн ажлууд бүрэн хэрэгжиж дуусаагүйгээс хөрөнгүүдийг ашиглагч байгууллагад шилжүүлэн өгөөгүйтэй холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт

Накора сангийн төслийн үйл ажиллагаа хэрэгжиж дууссан хэдий ч хаалтын тайлан гаргаагүй, бусад эргэлтийн хөрөнгө дансанд бүртгэлтэй 512.5 сая төгрөгийн хөрөнгийг холбогдох байгууллагад нь шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулаагүй байна. Энэ нь Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1.3." дуусгалтын тайлан" гаргах гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Тасалбар болголт" гэсэн батламж мэдээдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Дуусгалтын тайланг гаргаж, өмчийн асуудлыг шийдвэрлэх зөвлөмж хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн

3.5.5.3 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт дансны эцсийн үлдэгдэл 2,432.7 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 511.6 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 8. Урт хугацаат хөрөнгө оруулалтын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Хувь хүмүүст олгосон зээл	1,921.1	2,022.8	101.7
Хувийн хэвшлийн аж ахуй нэгжид олгосон зээл	-	409.9	409.9
Дүн	1,921.1	2,432.7	511.6

Эх сурвалж: Хөөсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт дансны үлдэгдэл өмнөх оноос өссөн нь хоршоо хөгжүүлэх сангаас тайлант онд 2,072.1 сая төгрөгийн зээлийг олгож урт богино хугацаагаар нь ангилан бүртгэсэнтэй холбоотой байна. Хоршоо хөгжүүлэх сангийн журмыг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны 13 дугаар сарын 13-ны өдрийн 361 дугаар тушаалаар баталсантай холбоотой иргэн, аж ахуй нэгж, хоршоодод зээлийг иргэнд 20.0 сая төгрөг, аж ахуй нэгжид 60.0 сая хүртэлх дүнгээр олгох болсон байна.

Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар урт хугацаат хөрөнгө оруулалт данстай холбоотой алдаа зөрчилтэй асуудал илрээгүй.

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл цэвэр дүнгээр 144,201.1 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 157,090.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 9. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	279.6	130.2	(149.4)
Барилга, байгууламж, орон сууц	243,790.9	95,649.9	(148,141.0)
Авто-тээврийн хэрэгсэл	12,544.7	12,927.2	382.5
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	26,197.3	16,663.8	(9,533.5)
Тавилга, аж ахуйн ад хогшил	9,166.5	2,215.2	(6,951.3)
Зам гүүрний байгууламж	19,755.3	19,767.5	12.2
Түүх сочлын дурсгалт зүйлс	1,322.0	239.4	(1,082.6)
Бусад үндсэн хөрөнгө	18,022.7	14,064.4	(3,958.3)
Дуусаагүй барилга, байгууламж	7,638.0	9,662.8	2,024.8
Ном	2,072.3	550.6	(1,521.7)
Биет бус хөрөнгө	21,678.2	13,247.7	(8,430.5)
Программ хангамж	484.4	261.1	(223.3)

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Бусад биет бус хөрөнгө	21,459.4	13,198.7	(8,260.7)
Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/		806.4	806.4
Биологийн хөрөнгө /ТӨҮГ/		782.0	782.0
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө /ТӨҮГ/		24.4	24.4
Дүн	301,291.1	144,201.1	(157,090.0)

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Биет хөрөнгө дансны үлдэгдэл 149.4 сая төгрөгөөр, биет бус хөрөнгө дансны үлдэгдэл 8,430.5 сая төгрөгөөр буурч, бусад хөрөнгө дансны үлдэгдэл 806.4 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл нийт дүнгээрээ буурахад Боловсрол, Соёл, Эрүүл мэндийн нийт 130 байгууллага улсын төсөвт шилжсэнтэй холбоотой 165,872.9 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр үнэ төлбөргүй шилжүүлэн бүртгэсэн нь нөлөөлсөн байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Биет хөрөнгө дансанд Могойн гол ХК-ийн аудит хийсэн тайлангаас 62.3 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг мөр мөрөөр нь нэгтгэх горимыг баримтлаагүй зөрүүтэй нэгтгэсэн.

Биет бус хөрөнгө дансанд Могойн гол ХК-ийн 19.5 төгрөгийг аудит хийсэн тайлангийн дүнгээс зөрүүтэй нэгтгэсэн байна.

Дээрх алдаа нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан гаргах тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.2 дахь заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Үнэлгээ ба хуваарилалт" гэсэн батламж мэдээдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Үндсэн хөрөнгө дансны бүртгэл тайлагналтай холбоотой нийт 81.8 сая төгрөгийн алдааг аудитын явцад бүрэн залруулсан.

3.5.7 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 22,696.0 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 1,522.4 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 10. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Богино хугацаат өр төлбөр	9,991.6	9,381.4	(610.2)
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	459.1	30.0	(429.1)
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	459.1	46.9	(412.2)
Татаас санхүүжилтийн өглөг	-	0.2	0.2
Зээлийн хүүгийн өглөг	551.4	544.1	(7.3)
Байгууллагад төлөх өглөг	5,146.3	5,414.6	268.3
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	1,448.1	1,961.9	513.8
Татварын өглөг /ТӨҮГ/	501.7	204.7	(297.0)
НДШ-ийн өглөг /ТӨҮГ/	126.0	5.1	(120.9)
Дансны өглөг /ТӨҮГ/	799.7	201.6	(598.1)
Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөв	41.5	42.2	0.7
Төлбөртэй ажил үйлчилгээний урьдчилж орсон орлого	0.2		(0.2)
Бусад урьдчилж орсон орлого	887.5	930.2	42.7
Урт хугацаат өр төлбөр	11,182.1	13,314.6	2,132.5
Хувь хүмүүсийн зээл	108.2	108.2	-
Төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн зээл	2,885.8	2,885.8	-
Хойшлогдсон өр төлбөр /ТӨҮГ/		51.9	51.9
Бусад урт хугацаат өр төлбөр /ТӨҮГ/	793.2	793.2	-
Бусад урт хугацаат өр төлбөр /ТӨҮГ/	7,394.9	9,475.6	2,080.7
Дүн	21,173.6	22,696.0	1,522.4

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Урт хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд “Хөвсгөл Эрчим хүч” ХХК-ийн өр төлбөр 1,008.5 сая төгрөг, “Хөвсгөл ус суваг” ХХК-ийн 1,877.3 сая төгрөгийн үлдэгдэл байгаа ба энэ нь Азийн хөгжлийн банк, Дэлхийн банкны төслийн зээлийн үлдэгдэл байна.

Хөвсгөл аймгийн Засаг дарга, Сангийн яамтай байгуулсан MON7313 гэрээний дагуу 7,394.9 сая төгрөгөөр Хөвсгөл аймагт цэвэрлэх байгууламж барьсан гэрээний дүнг орон нутгийн төсвөөс төлж барагдуулах гэрээ хийсэн байна. Тайлант онд Хөвсгөл ус суваг ХХК-ийн цэвэрлэх байгууламжийн өр төлбөрийн дүн валютын ханшийн зөрүүнээс хамаарч 2,080.7 сая төгрөгөөр нэмэгдэж нийт 9,475.6 сая төгрөг болсон байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Татварын өглөг дансанд Могойн гол ХК-ийн 2.0 сая төгрөгийн өглөг, Дансны өглөг дансанд 3.6 сая төгрөгийн өглөгийг нэгтгэхдээ мөр мөрөөр нэгтгэх горимыг баримтлаагүй зөрүүтэй нэгтгэсэн.

Түрээсийн орон сууцны төлбөрт иргэдээс байрны төлбөрт хүлээн авсан 485.3 сая төгрөгийг үр дүнгийн тайланд орлогоор хүлээн зөвшөөрч тайлагнасныг бууруулж өглөгөөр хүлээн зөвшөөрүүлж залруулга хийлгэсэн.

Дээрх алдаа нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан гаргах тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.1, 4.2.2 дахь заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд “Үнэлгээ ба хуваарилалт” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна

Шийдвэрлэсэн нь: Аудитын явцад өглөгийн дансанд бүртгэл тайлагналтай холбоотой нийт **490.8 сая төгрөгийн алдааг залруулсан.**

Аудитын илрүүлэлт:

Барьцаа хөрөнгө дансанд 2,866.0 сая төгрөгийн өр төлбөр бүртгэлтэй байгаа ба тус өр төлбөрийг ямар харилцагчид өгөх нь тодорхойгүй тооцоо нийлсэн баримтгүй байна.

Мал хамгаалах сангаас ААН, байгууллагад өгсөн өөс, тэжээлийн чанар муу, хэрэглэх боломжгүй тул өглөгийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй тухай мэдээлэл байна. Тухайлбал Улаан-Уул, Рэнчинлхүмбэ, Цагаан-Уул сумын ЗДТГ-ууд байна. Санхүүгийн байдлын тайланд ААН, байгууллагад өгсөн өөс, тэжээлийн 64.5 сая төгрөгийн авлагыг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулахгүйгээр тайланд тусгасан байна.

Эдгээр нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7 “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хоригоно” 20.2.6 “Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” заалтуудтай нийцэхгүй байгаа бөгөөд “Эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Үүссэн өр төлбөрийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулж, бүртгэл тайланд тусгах зөвлөмж хүргүүлсэн

3.5.10 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 165,764.7 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 170,973.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 11. Засгийн газрын хувь оролцоо

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/ сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын хувь оролцоо	336,697.1	165,724.1	170,973.0
Засгийн газрын оруулсан капитал	94,800.2	37,162.6	(57,637.6)
Өмч /төрийн/ /ГӨҮГ/	41,928.3	41,967.9	39.6
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ГӨҮГ/	10,640.2	15,173.4	4,533.2
Хуримтлагдсан үр дүн	122,279.6	45,092.4	77,187.2
Өмнөх үеийн үр дүн	82,548.6	221,311.6	138,763.1
Тайлант үеийн үр дүн	39,731.1	(176,219.2)	(218,950.3)

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	67,048.7	26,327.6	(40,721.1)
Хяналтын бус хувь оролцоо	40.7	40.7	-
ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	336,737.7	165,764.7	170,973.0

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан.

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл өмнөх оноос 170,973.0 сая төгрөгөөр буурахад тайлант үеийн үр дүн 218,950.3 сая төгрөгөөр, хуримтлагдсан үр дүн 77,187.2 сая төгрөгөөр, хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү 40,721.1 сая төгрөгөөр засгийн газрын оруулсан капитал 57,637.6 сая төгрөгөөр тус тус буурснаас шалтгаалсан байна. Энэ нь Боловсрол, Соёл, эрүүл мэндийн байгууллагууд бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсөвт шилжиж хөрөнгө материалыг үнэ төлбөргүй шилжүүлэн бүртгэж хаалтын тайлан гаргасантай холбоотой байна.

Орлогын данс

Тайлант онд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангаар нийт 84,717.9 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж тайлагнасан байна. Тайлант онд бүрдүүлсэн орлогыг өмнөх онтой харьцуулахад 112,963.6 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт № 12 Санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлого

Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	/сая төгрөг/ зөрүү
Татварын орлого	19,202.8	24,740.7	5,537.9
Татварын бус орлого	155,397.1	42,552.0	(112,807.8)
Тусламж санхүүжилтийн орлого	23,081.6	17,425.2	5,656.4
Нийт дүн	197,681.5	84,717.9	(112,963.6)

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт орлогын дүн буурсан шалтгаан нь тусгай зориулалтын шилжүүлгийн, соёл, эрүүл мэндийн байгууллагууд улсын төсөвт шилжиж улсын төсвөөс авах санхүүжилт хасагдсанаас шалтгаалсан байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайланд харьяа байгууллагуудын 85,175.4 сая төгрөгийн орлогын давхардсан 768 гүйлгээ, мөнгөн гүйлгээний тайланд 82,418.0 сая төгрөгийн орлогын давхардсан 649 гүйлгээг устгаж цэвэр дүнгээр тайлагнасан байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгосон 4,168.6 сая төгрөгийн санхүүжилтийг тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих дансанд бүртгэж зөрүүтэй тайлагнасан.

Ахмадын асрамж үйлчилгээний төвийн 441.8 сая төгрөгийн санхүүжилтийг улсын төсвийн санхүүжилт гэж алдаатай нэгтгэн тайлагнасан.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн данснаас төвлөрүүлсэн 8.3 сая төгрөгийн шилжүүлгийг устгах бичилт хийгээгүй.

Барьцаа хөрөнгийн данснаас шилжүүлсэн 707.8 сая төгрөгийн хоорондын тооцооны устгах бичилтийг бүрэн хийгээгүй тайлагнасан.

Хөвсгөл эрчим хүч ХХК борлуулалтын орлого данснаас төсвийн шууд захирагчдын гэрэл цахилгааны өглөг дансанд хийх 999.9 сая төгрөгийн устгах бичилтийг хийгээгүй.

Хөвсгөл Ус суваг ХХК-ийн төсвийн шууд захирагчидтай хийсэн хоорондын тооцооны бичилтийг 535.2 сая төгрөгөөр дутуу хийсэн.

Засаг дарга данснаас олгосон 1,095.9 сая төгрөгийн хоорондын тооцооны бичилтийг дутуу бүртгэж тайлагнасан.

Улс орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт, ОНХС-аар хэрэгжүүлсэн төсөл хөтөлбөр арга хэмжээний дүнд бий болсон хөрөнгөтэй холбоотой 2,156.4 сая төгрөгийн орлого, зардлын давхардсан гүйлгээний устгах бичилтийг хийгээгүй.

Дээрх алдаа нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан гаргах тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.1, 4.2.2 дахь заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Үнэлгээ ба хуваарилалт" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Аудитын хугацаанд орлогын данс болон хоорондын тооцооны устгах бичилттэй холбоотой нийт 10,113.9 сая төгрөгийн алдааг бүрэн залруулсан.

Зардлын данс

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар 80,414.4 сая төгрөгийн зардлыг хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн байна.

Хүснэгт № 13: Санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал

Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он	/сая төгрөг/ зөрүү
Бараа ажил үйлчилгээний зардал	132,649.5	67,728.8	(64,920.7)
Урсгал шилжүүлэг	5,005.7	10,507.4	5,501.7
Татаас	1,855.6	1,062.7	(792.9)
Хөрөнгийн зардал	-	1,115.5	1,115.5
Үйл ажиллагааны зардлын дүн	139,510.9	80,414.4	(59,096.4)

Эх сурвалж: Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт зардал өмнөх өнд 139,510.9 сая төгрөг байсан бөгөөд тайлант онд 73,053.7 сая төгрөг болж 66,457.2 сая төгрөгөөр буурахад тусгай зориулалтын шилжүүлгийн, Соёл, Эрүүл мэндийн байгууллагууд улсын төсөвт шилжиж орон нутгаас байр ашиглалтын зардлыг санхүүжүүлэх болсноор төсвийн зардал буурахад гол нөлөө үзүүлсэн байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайланд харьяа байгууллагуудын 85,175.4 сая төгрөгийн зарлагын давхардсан 768 гүйлгээ, мөнгөн гүйлгээний тайланд 82,418.0 сая төгрөгийн зарлагын давхардсан 649 гүйлгээг устгаж цэвэр дүнгээр тайлагнасан байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Зардлын данс болон хоорондын тооцооны устгах бичилттэй холбоотой дараах алдаа илэрсэн. Үүнд:

Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийн төвлөрүүлэх шилжүүлэг /Баянзүрх, Улаан-Уул/ 4.9 сая төгрөгийг устгах бичилт хийгээгүй.

Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийн төвлөрүүлэх шилжүүлэг /БТСХ/ 0.5 сая төгрөгийг устгах бичилт хийгээгүй тайлагнасан.

Нийтийн номын сангийн төвлөрүүлсэн 9.4 сая төгрөгийн шилжүүлгийг үйл ажиллагааны үр дүнгээр тайлагнасан.

Нийтийн номын сангийн төвлөрүүлэх шилжүүлэг 0.3 сая төгрөгийг үйл ажиллагааны үр дүнгээр тайлагнасан.

Хөвсгөл эрчим хүч ХХК нь борлуулалтын орлогыг байгууллагуудтай улсын төсвийн санхүүжилт дансанд 134.8 сая төгрөгийн устгах бичилт алдаатай бүртгэж, тайлагнасан.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилтийг 14.1 сая төгрөгөөр дутуу хийсэн.

Дээрх алдаа нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан гаргах, тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.2 дахь заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Үнэлгээ ба хуваарилалт" гэсэн батламж мэдээдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Аудитын хугацаанд бүртгэл тайлагнал болон хоорондын тооцооны устгах бичилттэй холбоотой нийт 163.5 сая төгрөгийн алдааг залруулсан.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана" гэж заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай *дотоод хяналт*, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг ахлах аудитор Б.Давааням, аудитор С.Гансүх, Л.Мандахнаран, Г.Ичинхорлоо нар гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг аудитын менежер Б.Тэгшдэлгэр, дарга, тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 31-ны өдрийн 2/517 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр өмнөх оны үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогын дүн 197,681.5 сая төгрөгийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 1.5 хувиар тогтоож сонгосон суурь үзүүлэлтээс тооцож 2,965.2 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 2,223.9 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэлийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг тайлант оны үр дүнгийн тайлангийн нийт орлогын дүн 84,755.2 сая төгрөгийг сонгож 953.3 сая төгрөгөөр шинэчлэн тогтоолоо.

Тайлант онд тусгай зориулалтын шилжүүлгийн Боловсрол, Соёл, Эрүүл мэндийн байгууллагууд улсын төсөвт шилжиж төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн нийт орлогын дүн буурсантай холбоотой материаллаг байдлын түвшнийг шинэчлэн тогтоох шаардлагатай болсон.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хяналтад байгаа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 326.6 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн байна.

Илэрсэн зөрчлийг орон нутгийн нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд дэлгэрэнгүй тусгасан болно.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант онд Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээлэх 151 мэдээллээс 2 мэдээллийн хугацаа болоогүй, бусад мэдээллийг хугацаанд нь бүрэн мэдээлсэн байна.

Харьяа байгууллагуудын шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн талаар:

Аймгийн Засаг даргын харьяа байгууллагуудын Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой Төсвийн шууд захирагчдын санхүүгийн тайлангийн аудитаар 2,220.2 сая төгрөгийн зөрчил, Төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуй нэгжүүдийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар 6,149.0 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн байна. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчилд тухай бүр нь холбогдох арга хэмжээг авч шийдвэрлэн ажилласан байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Түрээсийн орон сууцтай холбоотой асуудал: Худалдаа хөгжлийн банканд 2020-2021 онд нийт 1,616.8 сая төгрөг шилжүүлснийг нь Хөгжлийн банк хүү болон алдангид 1,437.8 сая төгрөг, 178.9 сая төгрөгийг үндсэн зээлээс хассан байна. Хөвсгөл аймгийн ИТХ-ын 2022 оны 4 дүгээр сарын 27-ны өдрийн хуралдааны 19 дүгээр тогтоолоор МУ-ын Хөгжлийн банканд төлөх зээлийн эргэн төлөлтийг түр түдгэлзүүлсэн байна.

Хөвсгөл аймгийн удирдлагууд зээлийн гэрээнд туссан хүү, алдангийг төлөх боломжгүй гэж үзэн зээлийн гэрээнд өөрчлөлт оруулахаар ажлын хэсэг байгуулан БХБ-ын сайд, орон нутгаас сонгогдсон УИХ-ын гишүүд, Сангийн сайд, Хөгжлийн банканд удаа дараа албан тоот хүргүүлсэн боловч үр дүн гараагүй байна.

"Түрээсийн болон орон сууцны эргэлтийн сан" 135 орон сууцыг түрээслэгчийн 14 түрээслэгчтэй гэрээ байгуулж баталгаажуулсан ба дээрх гэрээнд өөрчлөлт оруулах асуудал тодорхойгүй, оршин суугчидтай ойлголцохгүй байгаагаас 121 түрээслэгчтэй гэрээ байгуулаагүй бөгөөд өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна. Энэ "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна..

Шийдвэрлэсэн нь: Хөгжлийн банкт байгуулсан гэрээнд өөрчлөлт оруулж, оршин суугчидтай тохиролцож орон сууц худалдах гэрээг байгуулах ажлыг зохион байгуулах албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

Могойн гох ХХК-ийн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудал: Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал нь 2022 онд Төлөөлөн Удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг эцэслэн шийдэж чадаагүйгээс компани нь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх эрх зүйн чадамжгүй 2 төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй болж эдгээрээс гарсан шийдвэр нь эрх зүйн үндэслэлтэй шийдвэр болохгүй байна. Компанийн дээд удирдлагын үйл ажиллагаа доголдоноос шалтгаалсан санхүүгийн үйл ажиллагааны зөрчил нэмэгдсэн бөгөөд 2022 оны санхүүгийн тайланд "Сөрөг" санал дүгнэлт авсан байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Компанийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах зөвлөмж хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

Хөрөнгийн бүртгэл, хяналттай холбоотой асуудал: Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр дүнд бий болсон хөрөнгийн жагсаалтыг байгууллага тус бүрээр нь нэгтгэн гаргасан бүртгэл тооцоо байхгүй байна. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 67 дугаар зүйлийн 67.2. "Өмч хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтад бүртгэлээр тавих хяналт шалгалтыг тухайн хуулийн этгээдийн ерөнхий нягтлан бодогч хариуцна" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Өмч хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтад нягтлан бодох бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулж ажиллах зөвлөмж хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд завсрын аудит хийгээгүй.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 7,955.0 сая төгрөгийн зөрчилд 8 зөвлөмж 2 албан шаардлагыг өгсөн байна.

Хүснэгт 12. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		/сая төгрөгөөр/		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	2		2		100
Зөвлөмж	8	7,955.0	5	4,817.5	62.5
Нийт дүн	10	7,955.0	7	4,817.5	70.0

Өмнөх оны аудитаар өгсөн зөвлөмжүүдээс НБББББ-ийг шинэчлэх, Түрээсийн орон сууцтай холбоотой зээлийн гэрээг байгуулах, авлага өглөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлээгүй байна. Өмнөх аудитаар өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 70.0 хувьтай биелүүлсэн гэж дүгнэлээ.

Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй тул МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.1.10 "аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил, түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй бол" албан шаардлага өгнө гэсэн заалтыг үндэслэн албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

4.8 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Аймгийн Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан нь Сангийн яамны Э-тайлан программын алдаанаас шалтгаалж орлого үр дүнгийн тайланд татварын бус орлогоос Орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн борлуулсан барааны өртгийг хасаж тусгаснаас орлого болон зардлын нийт дүнг 24,392.9 сая төгрөгөөр бууруулж тайлагнасан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.3.1 "Төсвийн орлого, зарлага, хөрөнгө, өр төлбөрийн гүйлгээг бууруулах бичилт хийхгүйгээр нийт дүнгээр нь төлөвлөж, тайлагнах" заалттай нийцэхгүй байгаад анхаарал хандуулах нь зүйтэй.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн талаар:

Аймгийн Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар нийт 3,666.3 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн. Аудитаар илэрсэн 3,666.3 сая төгрөгийн зөрчилд 8 зөвлөмж, 2 албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар: Аймгийн Засаг даргын харьяа 24 төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайланд аудит хийж дүгнэлт гаргасан ба Төмөрбулаг сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд "Хязгаарлалттай" дүгнэлт гаргаж, бусад төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайланд "Өөрчлөлтгүй" санал дүгнэлт хүргүүлсэн байна.

Аудитаар нийт 12,191.9 сая төгрөгийн алдаа, 3,519.0 сая төгрөгийн зөрчил илрүүлснээс аудитын хугацаанд 12,191.9 сая төгрөгийн 26 алдааг залруулж, 28.0 сая төгрөгийн 1 албан шаардлага, 1 сахилгын хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлж, 3,491.0 сая сая төгрөгийн зөрчилд 53 зөвлөмж хүргүүлсэн. /Хавсралт №2-оос харах/

Төсвийн шууд захирагчдын санхүүгийн тайлангийн аудитаар: Аудитаар нийт 105 төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайланд аудит хийж, 74 байгууллагын санхүүгийн тайланд үе шатны ажлыг хэсэгчлэн хийж, 32 байгууллагын санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргаж ажилласан байна.

Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, хууль журмын хэрэгжилттэй холбоотой 2,761.0 сая төгрөгийн алдаа, 3,040.5 сая төгрөгийн зөрчил илрүүлснээс 2,761.0 сая төгрөгийн алдааг залруулж, 142.5 сая төгрөгийн зөрчилд 22 төлбөрийн акт тогтоож, 1,362.8 сая төгрөгийн зөрчилд 14 албан шаардлага, 489.9 сая төгрөгийн зөрчилд сахилгын хариуцлага тооцуулах 1 албан шаардлага өгч, 1,045.3 сая төгрөгийн зөрчилд 42 зөвлөмж хүргүүлсэн. /Хавсралт №2-оос харах/

Төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуй нэгжүүдийн санхүүгийн тайлангийн аудитын талаар:

Аудитаар нийт 29 төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуй нэгжийн санхүүгийн тайланд аудит хийж, 13 байгууллагын санхүүгийн тайланд үе шатны ажлыг хэсэгчлэн хийж, 16 байгууллагын санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргаж ажилласан байна.

Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, хууль журмын хэрэгжилттэй холбоотой 1,848.5 сая төгрөгийн алдаа, 9,165.5 сая төгрөгийн зөрчил илрүүлснээс аудитын хугацаанд 1,848.5 сая төгрөгийн 16 алдааг залруулж, 54.4 сая төгрөгийн зөрчилд 10 төлбөрийн акт тогтоож, 3,789.6 сая төгрөгийн зөрчилд 9 албан шаардлага, зөрчил гаргасан албан хаагчид хариуцлага тооцуулах 1 албан шаардлага өгч, 5,321.5 сая төгрөгийн зөрчилд 65 зөвлөмж хүргүүлсэн. /Хавсралт №2-оос харах/

Аймгийн Засаг даргын харьяа байгууллагуудын 2022 онд гүйцэтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар "Хязгаарлалттай" санал дүгнэлт 4, "Сөрөг" санал дүгнэлт 1-ийг гаргасан байна. Бусад аудитад хамрагдсан байгууллагуудын санхүүгийн тайланд "Өөрчлөлтгүй" санал дүгнэлт гаргасан.

Зөрчилтэй санал дүгнэлт авсан байгууллагуудыг харуулбал:

№	Байгууллагын нэр	Санал дүгнэлтийн төрөл
1	Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Хязгаарлалттай
2	Цагаан-Үүр сумын ЗДТГ	Хязгаарлалттай
3	Шинэ Мөрөн худалдааны төв ОНӨ ХХК	Хязгаарлалттай
4	Төмөрбулаг сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч	Хязгаарлалттай
5	Могойн гол ХХК	Сөрөг

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар бүртгэл тайлагналтай холбоотой нийт 12,828.1 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 363.1 сая төгрөгийн материаллаг, 12,464.9 сая төгрөгийн материаллаг бус зөрчил байна. ТЕЗ-ийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар 287.7 сая төгрөгийн материаллаг зөрчил илэрсэн.

4.1 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулсан алдаа

Аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой нийт 22,145.4 сая төгрөгийн 27 алдааг /хавсралт №1-ээс харах/ илрүүлж залруулсан болно. Үүнд:

- Аймгийн Засаг даргын харьяаны байгууллагуудын санхүүгийн тайланг нэгтгэхдээ хөрөнгө, өр төлбөр, орлого зарлага зэрэг үзүүлэлтүүдийг мөр мөрөөр нь нэмэх байдлаар нэгтгэх горимыг баримтлаагүйтэй холбоотой 6,066.1 сая төгрөгийн 16 алдаа¹;
- Нэгтгэлд хамрагдсан байгууллагуудын хоорондын авлага, өглөг, орлого болон зардлын ажил гүйлгээг бүрэн устгаж цэвэр дүнгээр тайлагнаагүйтэй холбоотой 5,651.4 сая төгрөгийн 10 алдааг²;
- Аймгийн Засаг даргын харьяаны байгууллагуудаас улсын төсөвт шилжиж хаалтын тайлан гаргасантай холбоотойгоор 10,427.9 сая төгрөгийн алдааг³;

Дээрх алдаа нь Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журмын 4.2.1, 4.2.2 дахь заалтуудтай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Үнэлгээ ба хуваарилалт" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

5.1 Төлбөрийн акт

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар төлбөрийн акт тогтоогүй болно.

5.2 Албан шаардлага

1. Санхүүгийн тайланг хугацаанд нь ирүүлээгүйтэй холбоотой асуудал

- "Барилга захиалагчийн хяналтын төв" ОНӨҮГ нь Санхүүгийн тайлангаа Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасан цаглаварт хугацаанд төрийн аудитын байгууллагад ирүүлээгүй байна. Энэ нь "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. Иймд "Барилга захиалагчийн хяналтын төв" ОНӨҮГ-ын удирдлагад Төсвийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.1 дэх заалтыг үндэслэн сахилгын хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

2. Өмнөх аудитын зөвлөмжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал:

- **НБББББ-тэй холбоотой асуудал:** Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь санхүүгийн үйл ажиллагаандаа Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2019 оны А/375 дугаар захирамжаар баталсан "Хөвсгөл аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн багцын төсөвт байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг"-ийг мөрдөн ажиллаж байна. ТЕЗ-ийн мөрдөж байгаа хууль тогтоомж, холбогдох журам заавруудад өөрчлөлт орсон хэдий ч

¹ Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан гаргах журмын 4.2.1 дахь заалттай нийцээгүй

² Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан ТЕЗ-ийн болон ЗГ-ын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан гаргах журмын 4.2.2 дахь заалттай нийцээгүй

³ Сангийн яамны 2022.01.05-ны өдрийн 10/В4 тоот албан бичгээр үрүүлсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан гаргах чиглэлээр ирүүлсэн заавар

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэгдсэн хууль тогтоомжид нийцүүлэн өөрчлөлт оруулаагүй байна. Энэ нь НББ тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.2."аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

- **Түрээсийн орон сууцтай холбоотой асуудал:** Худалдаа хөгжлийн банканд 2020-2021 онд нийт 1,616.8 сая төгрөг шилжүүлснийг нь Хөгжлийн банк хүү болон алдангид 1,437.8 сая төгрөг, 178.9 сая төгрөгийг үндсэн зээлээс хассан байна. Хөвсгөл аймгийн ИТХ-ын 2022 оны 4 дүгээр сарын 27-ны өдрийн хуралдааны 19 дүгээр тогтоолоор МУ-ын Хөгжлийн банканд төлөх зээлийн эргэн төлөлтийг түр түдгэлзүүлсэнтэй холбоотой 2022 онд мөнгө шилжүүлээгүй Түрээсийн орон сууцны дансанд 477.9 төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Хөвсгөл аймгийн удирдлагууд зээлийн гэрээнд туссан хүү, алдангийг төлөх боломжгүй гэж үзэн зээлийн гэрээнд өөрчлөлт оруулахаар ажлын хэсэг байгуулан Барилга хот байгуулалтын сайд, орон нутгаас сонгогдсон УИХ-ын гишүүд, Сангийн сайд, Хөгжлийн банканд удаа дараа албан тоот хүргүүлсэн боловч үр дүн гараагүй байна.

"Түрээсийн болон орон сууцны эргэлтийн сан" 135 орон сууцыг түрээслэгчийн 14 түрээслэгчтэй гэрээ байгуулж баталгаажуулсан ба дээрх гэрээнд өөрчлөлт оруулах асуудал тодорхойгүй, оршин суугчидтай ойлголцохгүй байгаагаас 121 түрээслэгчтэй гэрээ байгуулж чадаагүй байна. Энэ "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

- **Өр, авлагатай холбоотой асуудал:** Өр, авлагыг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй санхүүгийн тайланд тусгасан байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6."эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Дээрх зөрчлүүдэд НБББББ-ийг шинэчлэн боловсруулах, авлага, өглөгийг баталгаажуулах, Хөгжлийн банктэй байгуулсан гэрээнд өөрчлөлт оруулж, оршин суугчидтай орон сууц худалдах гэрээг харилцан тохиролцож байгуулах албан шаардлагыг хүргүүлэхээр шийдвэрлэлээ.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Тодруулга, тайлантай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг ирүүлэхдээ тодруулга тайланг бэлтгэж ирүүлээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.4.5 "санхүүгийн тайлангийн тодруулга" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Топилуулга" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг бэлтгэж, тайлангийн иж бүрдлийг ханган тайлагнаж байх.

2. Байгууллагад учирсан хохирлыг барагдуулахтай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт:

Ажлаас үндэслэлгүйгээр халагдсан нь Шүүхээр тогтоогдож, Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-д заасны дагуу ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговрыг төсвөөс олгож буруутай албан тушаалтнаас авах авлагаар бүртгэсэн хэдий ч байгууллагад учирсан хохирлыг барагдуулаагүйтэй холбоотой 115.2 сая төгрөгийн авлага байна. Энэ нь Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.2."Энэ хуулийн 103.1-д заасан гэм буруутай этгээдээр хохирлыг төлүүлэх үүргийг тухайн захиргааны байгууллагын дээд шатны байгууллагын дотоод аудитын нэгж хариуцна" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

2.2. Өгсөн зөвлөмж:

Санхүүгийн хяналт аудитын албыг Захиргааны ерөнхий хуулийн 103.1-т заасан чиг үүргээ бүрэн хэрэгжүүлж байгаа эсэхэд хяналт тавих

3. Төсөл сантай холбоотой асуудал

3.1 Илрүүлэлт:

Накора сангийн төсөл хэрэгжиж дууссан хэдий ч хаалтын тайлан гаргаагүй, бусад эргэлтийн хөрөнгө дансанд бүртгэлтэй 512.5 сая төгрөгийн хөрөнгийг холбогдох байгууллагад нь шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулаагүй байна. Энэ нь Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1.3. "дуусгалтын тайлан" гаргах гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Тасалбар болголт" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.2 Өгсөн зөвлөмж:

Накора сангийн бусад эргэлтийн хөрөнгө дансанд бүртгэлтэй 512.5 сая төгрөгийн хөрөнгийг орон нутгийн өмчид шилжүүлэн бүртгэж хаалтын тайлан гаргах.

4.Өр төлбөртэй холбоотой асуудал

4.1 Илрүүлэлт:

Барьцаа хөрөнгө дансанд 2,866.0 сая төгрөгийн өр төлбөр бүртгэлтэй байгаа ба тус өр төлбөрийн ямар харилцагчид өгөх нь тодорхойгүй тооцоо нийлсэн баримтгүй байна.

Эдгээр нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7 "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" 20.2.6 "Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" заалтуудтай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

4.2 Өгсөн зөвлөмж:

Өр төлбөрийг харилцагч бүрээр тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулж, анхан шатны баримтын бүрдлийг хангаж ажиллах

3. Хөрөнгийн бүртгэл, хяналттай холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт:

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр дүнд бий болсон хөрөнгийн жагсаалтыг байгууллага тус бүрээр нь нэгтгэн гаргасан бүртгэл тооцоо байхгүй байна. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 67 дугаар зүйлийн 67.2. "Өмч хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтад бүртгэлээр тавих хяналт шалгалтыг тухайн хуулийн этгээдийн ерөнхий нягтлан бодогч хариуцна" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

5.2 Өгсөн зөвлөмж:

Өмч хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтад нягтлан бодох бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулж, хөрөнгийн бүртгэл хөтөлж ажиллах.

4. Авлагатай холбоотой асуудал

4.1. Илрүүлэлт:

- Малжуулах төслөөс иргэдэд олгосон зээлийн авлагатай холбоотой 108.2 сая төгрөгийг 2022 онд сангийн яамнаас орон нутагт олгох санхүүгийн дэмжлэгээс хасаж шилжүүлсэн тул 108.2 сая төгрөгийг хувь хүмүүсээс авах авлагаар бүртгэсэн хэдий ч тооцоо нийлсэн актаар баримтжуулаагүй байна. Олон жил болсон бөгөөд барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8 "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа бөгөөд "Эрх ба үүрэг" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Хөвсгөл аймгийн Мал хамгаалах сангаас ААН, байгууллагад өгсөн өвс, тэжээлийн чанар муу, хэрэглэх боломжгүй тул өглөгийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй тухай мэдээлэл байна.

Тухайлбал Улаан-Уул, Рэнчинлхүмбэ, Цагаан-Уул сумын ЗДТГ-ууд байна. Санхүүгийн байдлын тайланд ААН, байгууллагад өгсөн өвс, тэжээлийн 64.4 сая төгрөгийн авлагыг тооцоо нийлээгүй тайлагнасан байна.

6.2 Өгсөн зөвлөмж:

Авлагыг харилцагч бүрээр тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулж ажиллах, үүссэн авлагыг барагдуулах.

5. Компанийн удирдлага, санхүүтэй холбоотой асуудал

5.1. Илрүүлэлт:

Могойн гол ХК-ийн Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал нь 2022 онд Төлөөлөн Удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг эцэслэн шийдэж чадаагүйгээс компани нь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэх эрх зүйн чадамжгүй 2 төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй болж эдгээрээс гарсан шийдвэр нь эрх зүйн үндэслэлтэй шийдвэр болохгүй байна. Компанийн дээд удирдлагын үйл ажиллагаа доголдоноос шалтгаалсан санхүүгийн үйл ажиллагааны зөрчил нэмэгдсэн бөгөөд 2022 оны санхүүгийн тайланд "Сөрөг" санал дүгнэлт авсан байна.

7.2 Өгсөн зөвлөмж:

Компанийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулж, зөрчил дутагдлыг арилгах.

6. Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд илэрсэн зөрчилтэй холбоотой асуудал

6.1. Илрүүлэлт:

Аймгийн Засаг даргын харьяа байгууллагуудын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар бүртгэл тайлагналтай холбоотой нийт 12.828.1 сая төгрөгийн зөрчил илэрч 51.1 сая төгрөгийн 9 төлбөрийн акт тогтоож, 4.947.4 сая төгрөгийн зөрчилд 14 албан шаардлага өгч, 7.339.7 сая төгрөгийн зөрчилд 117 зөвлөмж, 483.9 сая төгрөгийн зөрчилд сахилгын хариуцлага тооцуулах 2 албан шаардлагыг өгсөн байна. Үүнээс шилэн дансны тухай хүүлийн хэрэгжилттэй холбоотой 8.380.3 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн.

8.2. Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн шууд болон төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн зөрчлийг арилгах төлөвлөгөө гарган ажиллан, хэрэгжилтийг бодитой тооцон, биелэлтийг Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 09 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/Мян.төг/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ТЕЗ	27	22,145,367.1			27	22,145,367.1	27	22,145,367.1		
Дүн	27	22,145,367.1			27	22,145,367.1	27	22,145,367.1		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/Мян.төг/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо
ТЕЗ	10	3,666,334.8			1		8	3,666,334.8	1	
Дүн	10	3,666,334.8			1		8	3,666,334.8	1	

Холбогдох байгууллагын санал:	Тайлбар
<p style="text-align: center;"> МОНГОЛ УЛС ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА</p> <p style="text-align: center;">Адрес: Увс, Баян Мөнх, Уул, Хөвсгөл аймаг, 21101 Утас: 7758 2400, 7758 4024, факс: 7658 1100 Цахим хуудсант хуудсанд өгөгжүүлж байгаа сайтууд: www.mongol.gov.mn, www.hovsgol.gov.mn</p> <p style="text-align: center;">2023.04.19 № 1/336</p> <p style="text-align: center;">ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАРТ</p> <p style="text-align: center;">Аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгдсэн тайланд хийсэн аудитын тайлангийн төсөлтэй танилцлаа. Тайлангийн төсөлтэй санал нэг байна.</p> <p style="text-align: center;">ДАРГА Ш.ИДЭРБАЯСГАЛАН</p> <p style="text-align: right;">67110104</p>	<p style="text-align: center;">Санал ирүүлээгүй.</p>

Хавсрал №1

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн залруулга

дд	Ажил гүйлгээний анги, дансны үлдэгдэл, тодруулга	Гүйцэтгэсэн горим сорилын үр дүн (нөхцөл байдал)	Мөнгөн дүн /төгрөгөөр/	Залруулга хийсэн				Залруулга хийхэд үндэслэл болсон хууль тогтоомж, стандартын нэр, заалт	Тайлбар
				Санхүүгийн байдлын тайлан	Үр дүнгийн тайлан	Мөнгөн гүйлгээний тайлан	Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан		
А	1	2	3	4			6	8	9
1	Авлага данстай холбоотой асуудал	Татаас санхүүжилтийн авлага дансны хоорондын тооцооны бичилтийг дугуу хийснийг устгаж цэвэр дүнгээр тайлагнасан. Үүнд: Мал хамгаалах сан 7,128,472.54 төгрөг, Байгаль орчин аялал жуулчлалын газар 127,243,712.0 төгрөг, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар 4,128,500.0 төгрөг	138,500,685	138,500,685				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
2	Авлага данстай холбоотой асуудал	Дансны авлага /ТӨҮГ/ дансыг нэгтгэхдээ мөр мөрөөр нэгтгэх зарчмаар нэгтгээгүйгээс Могойн гол ХК-ийн дансны авлагын дүнг 170,481,000.0 төгрөгөөр зөрүүтэй нэгтгэсэн алдаа гарч аудитын хугацаанд залруулсан.	170,481,000	170,481,000				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
3	Авлага данстай холбоотой асуудал	Байгууллагаас авах авлага 33510 дансанд Орон нутгийн ерөнхий орлого дансанд Сангийн яамнаас дамжуулан эзэлдүүлэх гэрээний төлбөрийг аймагт олгох санхүү дэмжлэгээс суутгасан 416,475,478.55 төгрөгийг холбогдох талуудаас авлага үүсгээгүй байсныг авлагаар тайлагнаж залруулсан.	416,475,479	416,475,479				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
4	Урьдчилгаа данстай холбоотой асуудал	Урьдчилгаа 34600 дансыг нэгтгэхдээ мөр мөрөөр нэгтгэх горимыг баримтлаагүйгээс Могойн гол ХК-ийн 111,800,000.0 төгрөгийн урьдчилж гарсан зардлыг зөрүүтэй нэгтгэснийг аудитын хугацаанд залруулсан.	111,800,000	111,800,000				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
6	Биет хөрөнгө данстай холбоотой	Биет хөрөнгө 39200 дансыг нэгтгэхдээ мөр мөрийг нэгтгэх горимыг баримтлаагүйгээс Могойн гол ХК-ийн үндсэн хөрөнгийн дүнг 62,270,000.0	62,270,000	62,270,000				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

		төгрөгөөр зөрүүтэй дүнгээр нэгтгэснийг залруулсан.						
6	Биет бус хөрөнгө данстай холбоотой	Биет бус хөрөнгө дансыг нэгтгэхдээ мөр мөрийг нэгтгэх горимыг баримтлаагүйгээс Могойн гол ХК-ийн 19,500,000.0 төгрөгийн хөрөнгийг зөрүүтэй нэгтгэснийг залруулсан.	19,500,000	19,500,000			Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
7	Өглөг данстай холбоотой	Өр төлбөр дансанд мөр мөрөөр нэгтгэх горимыг баримтлаагүйгээс Татварын өглөг ТӨҮГ 41363 дансанд Могойн гол ХК-ийн 1,950,000.0 төгрөгийн өглөг, Дансны өглөг /ТӨҮГ/-т 3,589,000.0 мянган төгрөгийн өглөгийг зөрүүтэй нэгтгэснийг залруулсан.	5,538,900	5,538,900			Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
8	Өглөг данстай холбоотой	Иргэдээс байрны төлбөрт хүлээн авсан 485,233,044.73 төгрөгийг үр дүнгийн тайланд орлогоор тайлагнасан байна. Үр дүнгийн тайланд үйл ажиллагааны орлогыг 485,233,044.73 төгрөгөөр бууруулж хуавь хүмүүст өгөх өглөгийг нэмэгдүүлэх залруулга хийсэн.	485,233,045		485,233,045		УСНББОУС-9 Арилжааны ажил гүйлгээний орлого Параграф-12	
9	Өмчийн өөрчлөлттэй холбоотой	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяанаас Улсын төсөвт шилжсэн байгууллагуудын хаалтын тайланг нэгтгэхдээ үнэ төлбөргүй гарсан зардал - үндсэн хөрөнгө, үнэ төлбөргүй гарсан - бараа материал данснуудыг буруу хааж тайлагнасныг хаалтын тайланг бүрэн гаргаж залруулсан.	10,427,935,430	10,427,935,430	10,427,935,430		Сангийн сайдын 2022 оны 10/84 албан бичиг	
10	Өмчийн өөрчлөлттэй холбоотой	Түнэл сумын ТТЗ-ийн тайлангийн өмчийн өөрчлөлтийн тайланд амнэх оны өр алагатай холбоотой дүнг өмчид гарсан өөрчлөлтөөр бүртгэсэн байсныг тайлант үеийн үр дүнд залруулсан.	5,844,530		5,844,530		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
11	Өмчийн өөрчлөлттэй холбоотой	Өмчийн өөрчлөлтийн тайланд зарласан ногдол ашиг дансанд Барилга захиалэгчийн хяналтын төв ОНӨҮГ-ийн дүнг зөрүүтэй нэгтгэснийг хасаж залруулсан.	24,498,100				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
12	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	Нийтийн номын сангийн тавлөрүүлэх шилжүүлгийн устгах бичилт хийгээгүй байсныг хоорондын тооцоо бичиж, цэвэр дүнгээр тайлагнасан.	9,359,200		4,679,600	4,679,600	Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

13	Зардлын данстай холбоотой	Нийтийн номын сангийн төвлөрүүлэх шилжүүлгийг үйл ажиллагааны үр дүнгээр тайлагнасныг төвлөрүүлэх шилжүүлгээр бүртгэж нэгтгэсэн.	250,000		250,000			Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
14	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар нэмэлтийн төвлөрүүлэх шилжүүлгийг устгах бичилт хийгээгүй байсныг устгах бичилт хийсэн.	8,257,000		4,128,500	4,128,500		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
15	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	Барьцаа дансны орлоготой холбоотой 707,796,244.0 төгрөгийн устгах бичилтийг дутуу тайлагнасныг хоорондын тооцоо бичиж цэвэр дүнгээр тайлагнасан.	707,796,244		353,898,122	353,898,122		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
16	Орлогын данстай холбоотой асуудал	Ахмадын асрамж үйлчилгээний төвийн санхүүжилт 441,396,600.0 төгрөгийг улсын төсвөөс авсан санхүүжилт гэж буруу тайлагнасныг орон нутгийн төсвөөс авсан санхүүжилтээр тайлагнаж залруулсан. /улсын төсөв гэж тайлагнасан/ Аудит хийсэн тайлангаас зөрүүтэй /	441,396,600			441,396,600		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	Дт 131001 - Кт 132001
17	Орлогын данстай холбоотой асуудал	Хөвсгөл эрчим хүч ХХК гэрэл цахилгааны борлуулалтын орлогыг 131001 улсын төсвийн санхүүжилт дээр устгах бичилт хийсэн байсныг 120003 код болгож залруулсан.	134,754,466		67,377,233	67,377,233		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	Дт 131001 - Кт 120003
18	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	Хөвсгөл эрчим хүч ХХК 120003-борлуулалтын орлого данснаас төсвийн шууд захирагчийн 210301 гэрэл цахилгааны өглөг дансанд хийх устгах бичилт хийгдээгүй байсныг залруулсан.	999,955,492		499,789,090	500,166,402		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
19	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	Хөвсгөл Ус суваг ХХК-ийн төсвийн шууд захирагчтай хийсэн хоорондын тооцооны бичилтийг хийгээгүй байсныг залруулсан	535,169,127		267,833,292	267,335,835		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	
20	Зардлын данстай холбоотой	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас олгосон санхүүжилтийг 131007 кодоор буруу тайлагнасан байсныг 131008 кодоор засаж тайлагнасан.	4,168,585,908			4,168,585,908		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	Дт 131008 - Кт 131007
21	Зардлын данстай холбоотой	Баянзүрх, Улаан-Уул сумдын төвлөрүүлэх шилжүүлгийг 213303-Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийн төвлөрүүлэх шилжүүлэг дансаар	4,880,173			4,880,173		Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал	Дт 213503 - Кт 213303

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

		тайлагнасан байсныг 213503 дансанд залруулсан.							
22	Зардлын данстай холбоотой	Биеийн тамир спортын хорооны төвлөрүүлэх шилжүүлгийг 213305-Улсын төсөөс олгосон санхүүжилтийн төвлөрүүлэх шилжүүлэг дансаар тайлагнасныг 213503 дансанд залруулсан.	488,000			488,000			Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал ДТ 213503 - Кт 213305
23	Зардлын данстай холбоотой	213505-Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт дансаар зөрүүтэй тайлагнасныг 213503 дансанд залруулсан.	14,070,858			14,070,858			Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал ДТ 213503 - Кт 213505
24	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	Засаг дарга данснаас төсвийн шууд захирагчдад олгосон мөнгөний хоорондын тооцооны бичилтийг хийгээгүй байсныг үр дүнгийн тайланд 204,985,200.0, мөнгөн гүйлгээний тайланд 890,985,200.0 төгрөгөөр хоорондын тооцоо бичиж цэвэр дүнгээр тайлагнасан.	1,095,970,400		204,985,200	890,985,200			Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал
26	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	УТХО-оор хэрэгжүүлсэн төсөл хөтөлбөр арга хэмжээний үр дүнд бий болсон хөрөнгөтэй холбоотой 745,827,240.0 төгрөгийн орлого, зардлын устгах бичилт хийгээгүй байсныг залруулж цэвэр дүнгээр тайлагнасан.	745,827,240		745,827,240				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал
28	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	ОНХО-оор хэрэгжүүлсэн төсөл хөтөлбөр арга хэмжээний үр дүнд бий болсон хөрөнгөтэй холбоотой 391,777,066.0 төгрөгийн орлого, зардлын устгах бичилт хийгээгүй байсныг залруулж цэвэр дүнгээр тайлагнасан.	391,777,066		391,777,066				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал
27	Хоорондын тооцооны бичилттэй холбоотой	ОНХС-аар хэрэгжүүлсэн төсөл хөтөлбөр арга хэмжээний дүнд бий болсон хөрөнгөтэй холбоотой 1,018,814,000.0 төгрөгийн орлого, зардлын устгах бичилт хийгээгүй байсныг залруулж цэвэр дүнгээр тайлагнасан.	1,018,814,000		1,018,814,000				Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаал
Дүн			22,148,428,940	11,362,601,493	14,478,372,347	8,717,992,431	10,468,278,080		

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд илэрсэн зөрчлийн жагсаалт

/Мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Алдаа зөрчлийн утга	Зөрчил			
		Тоо	Дүн	Материаллаг	Материаллаг бус
				дүн	дүн
Аймгийн ИТХ	Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам"-ыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, дотоод хяналтын нэгжгүй	1	-	-	-
	Санхүүгийн тайлангийн тодруулга тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг иж бүрэн ирүүлээгүй	1	-	-	-
	Төлөөлөгчдийн тойрогт ажиллах зардал гэж 205,000.0 мянган төгрөгийг нийт 41 төлөөлөгчийн хувийн дансанд шилжүүлэн олгосон бөгөөд төлөөлөгчдийн хийсэн ажлын баримт материал зарцуулалтын тайлан байхгүй.	1	205,000.0	205,000.0	-
Цэцэрлэг сумын ЗДТГ	Тус байгууллагын дансанд хувь хүмүүсээс авах 13,282.8 мянган төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй байна.	1	13,282.8	-	13,282.8
Төмөрбулаг сумын ЗДТГ	Санхүүгийн байдлын тайланд 121,853,799 төгрөгийн анхны өртөгтэй боловч элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн 0 үлдэгдэлтэй 173 ширхэг үндсэн хөрөнгийг тайлагнасан байна. Үлдэгдэл өртөггүй болсон үндсэн хөрөнгүүдийг дахин үнэлэх данснаас хөсөх асуудлыг шийдвэрлээгүй.	1	-	-	-
Цэцэрлэг сумын ИТХ	Төлөөлөгчдийн тойрогт ажиллах зардалд 21,000,000 төгрөгийн зардлыг шууд төлөөлөгчдийн хувийн дансанд олгосон байна.	1	21,000.0	-	21,000.0
Арбулаг сумын ЗДТГ	2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд ХХОАТ-ын 74,345.23 төгрөгийн өр төлбөртэй байна.	1	74.3	-	74.3
Баянзүрх сумын ЗДТГ	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлд элэгдлээрээ өртгөө нөхөж 0 үлдэгдэлтэй болсон нийт 217,886.9 мянган төгрөгийн анхны өртөгтэй 51 ширхэг хөрөнгө байна.	1	-	-	-
Баянзүрх сумын ЗДТГ	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш орлого, зардлын нийт 455,907.2 мянган төгрөгийн 17 гүйлгээ мэдээлэхээс нийт 22,075.8 мянган төгрөгийн 4 зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй, 34,963.7 мянган төгрөгийн 1 орлогын гүйлгээг мэдээлээгүй байна.	1	57,093.5	57,093.5	-
Шинэ-Идэр сумын ЗДТГ	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш орлого, зардлын нийт 514,689.6 мянган төгрөгийн 26 гүйлгээ мэдээлэхээс нийт 52,122.6 мянган төгрөгийн 5 зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй байна.	1	52,122.6	52,122.6	-
Алаг-Эрдэнэ сумын ЗДТГ	Орлогын 2 гүйлгээ хугацаа хоцроосон, зарлагын 6 гүйлгээ огт мэдээлээгүй	1	142,992.1	-	142,992.1

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Тосонцэнгэл сумын ЗДТГ	2022 онд авлагыг 78,000.0 мянган төгрөгөөр, өр төлбөрийг 104.9 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдүүлсэн байна.	1	78,104.9	-	78,104.9
	Шилэн дансны мэдээлэл хугацаа хоцроосон	1	16,745.2	-	16,745.2
Аймгийн ЗДТГ	Байгууллагын данс бүртгэлд байгаа үндсэн хөрөнгийг коджуулан бүртгээгүй байна. Энэ нь хөрөнгө солигдох дутагдах эрсдэл үүсэж байна.	1	-	-	-
	Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хуулийн хугацаанд гаргаж тайлагнаагүй байна.	1	-	-	-
	Байгууллагын авто тээврийн хэрэгсэл, барилга байгууламжид хувийн хэрэг хөтлөхгүй байгаагаас шалтгаалан автомашины урсгал засвар, ашиглалтын нормыг тооцох боломжгүй байна.	1	-	-	-
Цагаан-Үүр сумын ЗДТГ	Байгууллагын даргын гарын үсэг, тамгагүй 1575400 төгрөгийн гүйлгээг хийсэн байна.	1	1,575.4	-	1,575.4
	Анхан шатны баримтаар бүрэн дэмжигдээгүй 2,830,100 төгрөгийн гүйлгээг бүртгэсэн байна.	1	2,830.1	-	2,830.1
	Нохой устгалын ажилтанд нохой устгалын сумыг бүрэн хариуцахаар гэрээнд заасан байгаа ч сумны мөнгийг давхардуулан олгосон байна.	1	750.0	750.0	-
	Санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг иж бүрэн ирүүлээгүй байна.	1	-	-	-
Тариалан сумын ЗДТГ	Улс төрийн албан хаагчдад илүү цагийн хөлс олгосон	1	3,094.8	3,094.8	-
Цагааннуур сумын ЗДТГ	Баяр наадмын зардалд зарцуулсан 530,000.0 мянган төгрөгийн гүйлгээ нь анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу /харилцагч байгууллагын зарлагын баримт, орлогын баримт/ байна.	1	530.0	-	530.0
Тариалан сумын ИТХ	Төлөөлөгчдөд хувийн дансаар дамжуулан үйл ажиллагааны зардал олгосон байна.	1	11,800.0	-	11,800.0
Жаргалант сумын ЗДТГ	Тайлант оны 4 дүгээр сард Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байршуулах мэдээллийг огт мэдээлээгүй Таван саяас дээш үнийн дүн бүхий худалдан авалтын мэдээллээс 9 удаагийн 279.0 сая төгрөг, цалингаас бусад 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий орлогын мэдээлэл 12 удаагийн 349.3 сая төгрөг, зарлагын 8 удаагийн 91.9 сая төгрөгийн мэдээллийг мэдээлээгүй байна. хагас, бүтэн жилээр оруулах мэдээллээс байгууллагын батлагдсан төсөв, дараа жилийн төсвийн төслөөс бусад бүх мэдээллийг мэдээлээгүй байна.	1	720,308.4	-	720,308.4
	Байгууллагын дотоод хяналт хариуцсан нэгж нь байгууллагын дотоод хяналт хийх ажлын төлөвлөгөөг батлуулж, төлөвлөгөөт хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн алдаа зөрчилд зөвлөмжийг өгч ажиллаагүй байна.	1	-	-	-
Ханх сумын ЗДТГ	Санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг бэлтгэхдээ Төсвийн тухай хуулийн 54.4, 54.5-т заасан бүрэлдэхүүнийг хангаж ирүүлээгүй байна.	1	-	-	-
	Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж үзэхэд цалингийн зардлаас бусад 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий орлогын мэдээлэл 20 удаагийн 320.3 сая төгрөг, зарлагын 6 удаагийн 39.2 сая төгрөгийн, тендерт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгааныг мэдээлэх талбарт 8 удаагийн 72.7 сая төгрөг, 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий худалдан авалтын мэдээллээс 4 удаагийн 58.6 сая төгрөгийн мэдээллийг мэдээлээгүй зөрчил	1	489,937.0	-	489,937.0

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

	илэрлээ. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах албан шаардлага хүргүүлсэн ба албан шаардлагыг хэрэгжүүлэн ажиглаагүй байна.				
Бүрэнтогтох сумын ЗДТГ	Тайланд онд цалингийн зардлаас бусад 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий орлогын мэдээлэл 18 удаагийн 413.1 сая төгрөг, зарлагын 7 удаагийн 72.7 сая төгрөгийн мэдээллийг мэдээлээгүй байна.	1	485,899.2	-	485,899.2
Хөвсгөл аймгийн Орон нутгийн өмчийн газар	Байгууллагын дотоод хяналт хариуцсан мэргэжилтэн нь байгууллагын дотоод хяналт хийх ажлын төлөвлөгөөг батлуулж, төлөвлөгөөт хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн алдаа зөрчилд зөвлөмжийг өгч ажиглаагүй байна.	1	-	-	-
Түнэл ЗДТГ	Түнэл сумын ЗДТГ-ын даргад 2022 онд үр дүнгийн урамшууллыг 50 хувиар олгохоор сумын Засаг дарга шийдвэрлэсэн байхад үндсэн цалингийн 100 хувиар бодож 522,826.50 төгрөгийг илүү олгосон байна.	1	522.8	522.8	-
	Түнэл сумын ЗДТГ-ын ажилчдад 3,4 дүгээр улирлын үр дүнгийн урамшууллыг олгохдоо 12 ажилтанд 1,791,270.60 төгрөгөөр илүү олгосон байна.	1	1,791.3	1,791.3	-
Түнэл ИТХ	Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5 зааснаар зориулалтын дагуу зарцуулаагүй, анхэн шатны баримтын бүрдэл дутуу ажил гүйлгээг НББ-д тусгасан байна.	1	899.6	-	899.6
Улаан-Уул ЗДТГ	Шилэн дансны цахим хуудсанд 204.3 сая төгрөгийн мэдээллийг байршуулаагүй, хугацаа хоцроож мэдээлсэн байна.	1	204,314.2	-	204,314.2
Эрдэнэбулган ЗДТГ	Шилэн дансанд мэдээлбэл зохих 30,785.4 мянган төгрөгийн 10 мэдээллийг хугацаа хоцрон мэдээлсэн байна.	1	30,785.4	-	30,785.4
Галт ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газрын дотоод хяналтын нэгжийн бүрэлдэхүүнд байсан ажилтнууд ажлаас гарсан, 2022 онд дотоод хяналт хэрэгжээгүй байна.	1	-	-	-
Халамжийн сан /Орон нутаг/	Шилэн дансны тухай хуульд заасан 30 мэдээллийг хугацаа хоцрон мэдээлсэн	1	-	-	-
Хөвсгөл аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сан	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлийг уялдаатай тайлагнаагүй байна	1	-	-	-
Дүн		37	2,641,463.6	320,376.0	2,221,078.6
ТТЗ			-	-	-
Төмөрбулаг сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй 9 иргэний 28,000,000 төгрөгийн авлага байна.	1	28,000.0	-	28,000.0
Цэцэрлэг сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй 25 иргэний 66946488 төгрөгийн зээлийн авлага, 8968824 төгрөгийн хүүгийн авлагатай байна.	1	75,915.3	-	75,915.3
Хатгал тосгоны ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн орон тооны бус дотоод хяналтын нэгж нь харьяа байгууллагуудад хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн алдаа зөрчилд зөвлөмж өгч ажилласан боловч хэрэгжилтийг үнэлж дүгнээгүй	1	-	-	-
Чандмань-Өндөр сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй 20 иргэний 79119988 төгрөгийн зээлийн авлага, 9237487 төгрөгийн хүүгийн авлагатай байна.	1	88,357.5	-	88,357.5

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн орон тооны бус дотоод хяналтын нэгж нь харьяа байгууллагуудад хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн алдаа зөрчилд зөөлөмж өгч ажилласан боловч хэрэгжилтийг үнэлж дүгнээгүй	1	-	-	-
Цагаан-Уул сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэл 2 иргэн, 1 аж ахуйн нэгжтэй холбоотой 14.0 сая төгрөг байна.	1	14,000.0	-	14,000.0
Алаг-Эрдэнэ сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэл 44.3 сая төгрөг байна.	1	44,306.0	-	44,306.0
Тосонцэнгэл сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэл 46.1 сая төгрөг байна.	1	46,156.0	-	46,156.0
Арбулаг сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн 18 иргэнтэй холбоотой 113.5 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй байна.	1	113,500.0	-	113,500.0
Баянзүрх сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн 16 иргэнтэй холбоотой 21.1 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй байна.	1	21,100.0	-	21,100.0
Рашаант сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн 2 иргэнтэй холбоотой 5.7 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй байна.	1	5,700.0	-	5,700.0
Шинэ-Идэр сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн 23 иргэнтэй холбоотой 69.5 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдэлтэй байна.	1	69,500.0	-	69,500.0
Галт сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэл 98.2 сая төгрөг байна.	1	98,200.0	-	98,200.0
Эрдэнэбулган сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлсэн сангийн зээлээс 15 иргэн, аж ахуйн нэгжийн 51.1 сая төгрөгийн зээл, хүүгийн авлага хугацаа хэтэрсэн байна.	1	51,100.0	-	51,100.0
	Эрүүл мэндийн төвийн нягтлан бодогч нь Санхүүгийн албаны даргын үүргийн хавсран гүйцэтгэж байна	1	-	-	-
Цагааннуур сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй 11 иргэний 65,233,476.00 төгрөгийн авлага байна.	1	65,233.5	-	65,233.5
Мөрөн сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн 17 иргэнтэй холбоотой 180.9 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.	1	180,096.3	-	180,096.3
	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг иж бүрэн ирүүлээгүй бөгөөд аудитын хугацаанд нөхөж ирүүлсэн.	1	-	-	-
Цагаан-Үүр сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн 5 иргэнтэй холбоотой 32.2 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.	1	32,203.9	-	32,203.9
	Шилэн дансны тухай цахим хуудсанд өмч хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой гарсан 121.0 сая төгрөгийн 2 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн, дараа жилийн төсвийн төсөл болон худалдан авах ажиллагааны тайланг мэдээлээгүй байна.	1	-	-	-
	Дотоод хяналтын нэгж тайлант онд ажиллаагүй, өмнөх оны зөвлөмжийн биелэлтийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.	1	-	-	-
Тариалан сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн 5 иргэнтэй холбоотой 35.9 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.	1	35,903.9	-	35,903.9
Бүрэнтогтох сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй иргэний 29.713.532 төгрөгийн авлага байна.	1	29,713.5	-	29,713.5

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Жаргалант сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн эзэлийн үлдэгдэлтэй 51 иргэний 117016230 төгрөгийн эзэлийн авлагатай байна.	1	117,016.2	-	117,016.2
Ханх сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн эзэлийн үлдэгдэлтэй 18 иргэний 69176555 төгрөгийн эзэлийн авлагатай байна.	1	69,176.6	-	69,176.6
Түнэл сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн эзэлийн үлдэгдэлтэй 2 иргэний 10,304.300 төгрөгийн авлага байна.	1	10,304.3	-	10,304.3
Улаан-Уул сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн эзэлийн үлдэгдэлтэй 2 иргэний 10,304.300 төгрөгийн авлага байна.	1	17,241.0	-	17,241.0
Ренчинлхүмбэ сумын ТТЗ	Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн эзэлийн үлдэгдэлтэй 2 иргэний 15,243.020 төгрөгийн авлага байна.	1	15,243.0	-	15,243.0
Дүн		28	1,227,966.9	-	1,227,966.9
ОНӨААН			-	-	-
Тэсийн-Илч ХХК	Татварын зөрүүгийн тайлан бэлтгэж, татварын зөрүүг санхүүгийн тайланд тусгаагүй байна.	1	-	-	-
	Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлэл оруулаагүй	1	46,454.5	-	46,454.5
	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг шаардлага хангаагүй байна.	1	-	-	-
	Тайлант хугацааны зардлыг түүвэрлэн үзэхэд цахим төлбөрийн /е-баримт/ баримтгүй 9,394,928 төгрөгийн ажил гүйлгээг нягтлан бодох бүртгэлд бүртгэж тайлагнасан байна.	1	9,394.9	-	9,394.9
	ШТС-аас авсан 7,346,418 төгрөгийн шатахууныг нэр төрөл, тоо хэмжээгээр орлого зарлагаар тухай бүр бүртгэхгүйгээр, бөөн дүнгээр бүртгэсэн байна.	1	7,346.4	-	7,346.4
Могойн гол ХХК	2022 онд ТУАСИА ХХК-тай төндөр шалгаруулалт хийгээгүй, туршилтын гэрээ байгуулж урьдчилгаанд 157.0 сая төгрөг шилжүүлсэн	1	157,000.0	-	157,000.0
	2019 онд Гранд маннинг Экюпмент ХХК-тай өрмийн машин авах гэрээ хийж урьдчилгаанд 70.0 сая төгрөг шилжүүлсэн боловч тодорхой шалтгааны улмаас хөрөнгөө авч чадаагүй асуудлыг шийдвэрлээгүй.	1	70,000.0	-	70,000.0
	Хувь хүнээс худалдан авсан 17.2 сая төгрөгийн бараа материалын анхан шатны баримт дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн е-баримтаар баталгаажгаагүй	1	17,255.0	-	17,255.0
	Шилэн дансны цахим хуудсанд 14 гэрээний 2,583.2 сая төгрөгийн худалдан авалтыг мэдээлээгүй байна.	1	2,583,242.5	-	2,583,242.5
	1. Нийт ажиллагсдад 1 сарын цалинг зохих шийдвэргүй 107.0 сая төгрөг олгосон	1	107,023.8	-	107,023.8
	Авлага дансны тооцоо нийлээгүй 86.2 сая төгрөг байна.	1	86,225.9	-	86,225.9
	Компанийн гүйцэтгэх удирдлага, Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал, зорилтот түвшин	1	-	-	-
	Урт хугацаат өр төлбөр 2022 онд төлөөгүй	1	3,400.0	3,400.0	-
	Түрээсийн төлбөр хувь хүний дансанд шилжүүлсэн		8,000.0	8,000.0	-
	ТУЗ-цалин байр хоолны зардал хэтрүүлсэн		21,966.5	21,966.5	-
	Автомашин урсгал засвар гэрээгүй хийсэн	1	7,253.2	7,253.2	-
Шинэ-Идэр Эрдэнэт дулаан ХХК	Тайлант онд 50,221,664 төгрөгийн анхан шатны баримт бүрдэл дутуу баримтаар гүйлгээ хийсэн байна.	1	50,221.7	-	50,221.7
	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг шаардлага хангаагүй байна.	1	-	-	-

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

	ШТС-аас авсан 432,647 төгрөгийн шатахууныг нэр төрөл, тоо хэмжээгээр орлого зарлагаар тухай бүр бүртгэхгүйгээр, бөөн дүнгээр бүртгэсэн байна.	1	432.6	432.6	-
	Хөрөнгө түрээслүүлсэн татвараа бүртгэж тайлагнаагүй		-	-	-
	Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 5.0 сая төгрөгийн 1 зарлагын гүйлгээг шилэн дансанд огт шивээгүй байна	1	20,000.0	-	20,000.0
Тариалан НАҮТ ХХК	Хөрөнгө түрээслүүлсэн 0.7 сая төгрөгийн татвараа бүртгэж тайлагнаагүй		-	-	-
	Анхан шатны баримтгүйгээр 86,068,533.00 төгрөгийн ажил гүйлгээг хийж бүртгэсэн байна.	1	86,068.5	-	86,068.5
	Бизнес төлөвлөгөө боловсруулахдаа орлого зардлыг бодитой төлөвлөж хэрэгжүүлээгүйгээс алдагдалтай ажиллах үндэс бий болсон байна	1	-	-	-
	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг шаардлага хангаагүй байна.	1	-	-	-
	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 21.272.625 төгрөгийн зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй байна.	1	21,272.6	-	21,272.6
Далайн элбэрэлт ӨЭМТ	Е баримтгүй гүйлгээ хийсэн	1	5,595.3	-	5,595.3
	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй	1	16,923.6	-	16,923.6
Энэрэл ӨЭМТ	Е баримтгүй гүйлгээ хийсэн	1	7,003.5	-	7,003.5
	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээ мэдээлээгүй байна.	1	30,896.0	-	30,896.0
Дэлгэрмөрөн ӨЭМТ	Е баримтгүй гүйлгээ хийсэн	1	12,690.7	-	12,690.7
	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын мөнгөн гүйлгээ мэдээлээгүй байна.	1	21,747.2	-	21,747.2
Гурван гал ӨЭМТ	Е баримтгүй гүйлгээ хийсэн	1	3,275.8	-	3,275.8
Энх-Үйлс ӨЭМТ	Е баримтгүй гүйлгээ хийсэн	1	1,715.1	-	1,715.1
	Шилэн дансанд мэдээллийг мэдээлээгүй	1	12,744.0	-	12,744.0
Барилга захиалагчийн хяналтын төв ОНӨААТҮГ	Цалингийн зардлаас бусад 5 саяас дээш үнийн дүн бүхий орлогын мэдээлэл 3 удаагийн 45,000,000 /Дөчин таван сая төгрөг/ Тайлант оны 1-4 дугаар сард Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байршуулах мэдээллийг хоцроож мэдээлсэн байна. Бүтэн жилээр оруулах мэдээллээс худалдан авах ажиллагааны тайлан мэдээлээгүй байна. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах зөвлөмж хүргүүлсэн ба зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.	1	45,000.0	-	45,000.0
	Хөвсгөл барилга захиалагчийн хяналтын төв ОНӨААТҮГ-ын захирал иргэн Б.Батжаргал, Б.Батсайхан, Х.Даариймаа, Д.Мөнх-Эрдэнэ, С.Цэрэнсүрэн, Ж.Цэпилмаа нартаа хамтран ажиллах тухай гэрээ байгуулан тухайн албан хаагчид огт ажиллаагүй байхад хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээгээр тооцон нийгмийн даатгалын шимтгэлд 586,320 төгрөгийг байгууллагын төсвөөс зарцуулсан байна. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар энэхүү зөрчилд Төрийн аудитын байгууллагаас албан шаардлага өгөгдсөн ба энэхүү зөрчлийг давтан гаргаж албан шаардлагын биелэлтийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.		586.3	586.3	-

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

	Санхүүгийн тайлан хуулийн хугацаанд аудитын байгууллагад хүргүүлээгүй. Хугацаа хоцроосон.	1	-	-	-
Түнэл-Илч ХХК	Тайлант онд 1.254.4 сая төгрөгийн өглөг үүсгэсэн нь төсвийн тухай хуулийн 6.4.8 заалттай нийцэхгүй байна.	1	1,254.5	-	1,254.5
	Тайлант онд 1.671.3 сая төгрөгийн авлага үүсгэсэн нь төсвийн тухай хуулийн 6.4.8 заалттай нийцэхгүй байна.	1	1,671.3	-	1,671.3
	Анхан шатны баримтгүйгээр 6 ажил гүйлгээг хийж бүртгэсэн.	1	12,269.2	-	12,269.2
	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 30,150.5 мянган төгрөгийн зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй	1	30,150.5	-	30,150.5
	Бизнес төлөвлөгөө боловсруулахдаа орлого зардлыг бодитой төлөвлөж хэрэгжүүлээгүйгээс алдагдалтай ажиллах үндэс бий болсон байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 20.1.3 "Үйлдвэрийн газрын үйлдвэрлэл, санхүүгийн төлөвлөгөө боловсруулж, зохих байгууллагаар батлуулан биелэлтийг хангах" заалттай нийцэхгүй байна.	1	-	-	-
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулах.	1	-	-	-	
Галт дулаан ХХК-ийн 2022 оны СТА	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 70,427,540 төгрөгийн зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй	1	70,427.5	-	70,427.5
	Анхан шатны баримтгүйгээр ажил гүйлгээг хийж бүртгэсэн байна.	1	3,129.2	-	3,129.2
	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь шаардлагад нийцэхгүй байна.	1	-	-	-
	Тайлант онд авлагын хэмжээ 452,229,402.58 төгрөг болж өссөн байна.	1	452,229.4	-	452,229.4
Шинэ мөрөн худалдааны төв ОНӨХКийн 2022 оны СТА	Аж ахуйн нэгж, иргэнд өгөх өглөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлж актаар баталгаажуулаагүй	1	22,573.9	-	22,573.9
	Аж ахуйн нэгж, иргэнээс авлагыг тооцоо нийлж актаар баталгаажуулаагүй	1	43,231.7	-	43,231.7
	Анхан шатны баримтын бүрдэлтэйгээр шатахуун зарцуулсан боловч тооцоо бодолт хийгээгүй, замын хуудсанд спидометрийн заалтыг бүрэн хөтлөөгүй	1	9,104.2	-	9,104.2
	Татварын зөрүүгийн тайлан бэлтгэж, татварын зөрүүг санхүүгийн тайланд тусгаагүй	1	-	-	-
	2018 онд боловсруулан мөрдөж байгаа нягтлан бодох бодлогын баримт бичиг нь одоогийн мөрдөгдөж буй хууль, журам, тушаалд нь нийцэхгүй байна	1	-	-	-
	2022 оны бизнес төлөвлөгөөг батлахдаа алдагдалтай баталсан	1	-	-	-
	Шилэн дансны цахим хуудсанд хугацаа хоцроож мэдээлсэн	1	-	-	-
Санхүүгийн тайлангаа хугацаа хоцроож ирүүлсэн	1	-	-	-	
Тосон илч ХХК-ийн 2022 оны СТА	Анхан шатны баримтгүйгээр ажил гүйлгээг хийж бүртгэсэн	1	6,376.4	-	6,376.4
	2018 онд боловсруулан мөрдөж байгаа нягтлан бодох бодлогын баримт бичиг нь одоогийн мөрдөгдөж буй хууль, журам, тушаалд нь нийцэхгүй байна.	1	-	-	-
	Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 12.8 төгрөгийн зарлагын гүйлгээг мэдээлээгүй	1	12,780.0	-	12,780.0
Их-Уул дулаан ХХКийн 2023 оны СТА	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг шаардлага хангахгүй байна.	1	-	-	-
	Тайлант онд урсгал засварын зардлаас 39,900,000 төгрөгийн конторын барилга бэлтгэсэн байна.		39,900.0	-	39,900.0

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

	Тайлант онд анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу 32,670,638.00 төгрөгийн ажил гүйлгээг хийж бүртгэсэн байна.	1	32,670.6	-	32,670.6
Хөвсгөл Ус суаг ХХК-ийн 2022 оны СТА	Өр авлага барагдуулаагүй	1	46,193.7	-	46,193.7
	Бизнес төлөвлөгөөнд тусгаагүй хоолны зардал гаргасан		5,800.0	-	5,800.0
	Бизнес төлөвлөгөөг боловсруулахдаа холбогдох хууль тогтоомж баримтлаагүйгээс төрийн хэмнэлтийн хууль зөрчин 22.6 сая төгрөгийн зардал гаргасан		22,600.0	-	22,600.0
	Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллаагүй	1	1,137,900.0	-	1,137,900.0
Хөдөөгийн шийдэл ХХК-ийн 2022 оны СТА	Өөрийн уйл ажиллагааны онцлогт тохирсон НББББ Бичиггүй	1	-	-	-
Мөрөн хот тохижилт үйлчилгээний төв ХХК	Бэлэн мөнгөний тайлан болон бараа материалын тайланг батлагдсан маягтын дагуу бэлтгээгүй, сэлбэг хэрэгсэл, хангамжийн материалын зарцуулалтын анхан шатны баримт бүрдэл бүрэн бус 29,270.9 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна	1	29,270.9	-	29,270.9
	Тус байгууллагын мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь товч зохиогдсон, орлогыг тодорхой зүйл ангиар бүртгэх, өртөг зардлыг тооцох зэрэг байгууллагын онцлогт тохироогүй байна.	1	-	-	-
	Сангийн сайдын 2020 оны 144 дүгээр тушаалаар баталсан "Санхүүгийн болон татварын тайлангийн үзүүлэлт хоорондын зөрүүг зохицуулах журам, тайлангийн маягт, аргачлал батлах тухай" журмын дагуу санхүүгийн болон татварын тайлангийн үзүүлэлт хоорондын зөрүүгийн тайлан гаргаагүй байна.	1	-	-	-
	Шилэн данс цахим хуудсанд 5 сая төгрөгөөс дээш 1636051.2 мянган төгрөгийн , 37 орлогын гүйлгээ , 494480.8 мянган төгрөгийн 32 зарлагын гүйлгээ болон зорилтот түвшний төлөвлөгөө гүйцэтгэл санхүүгийн тайлан, аудитын тайлан зэрэг 2130532.0 мянган төгрөгийн 83 мэдээлэл огт байршуулаагүй байна.	1	2,130,532.0	-	2,130,532.0
Хөдөөгийн шийдэл ХХК	2022 оны 05 дугаар сарын 19 нд 46 иргэнд түрээсийн гэрээгээр 1,991.0 мянган төгрөгийн үнэ бүхий 4/8 хүлэмж олгож, тайлант онд гэрээний эргэн төлөлтөд хяналт тавьж ажиллаагүйгээс 1.1 сая төгрөгийг дутуу төвлөрүүлсэн		1,100.0	1,100.0	-
Хөвсгөл Эрчим хүч ХХК	Сангийн сайдын 2020 оны 144 дүгээр тушаалын дагуу санхүүгийн болон татварын тайлангийн үзүүлэлт хоорондын зөрүүг зохицуулах тайланг бэлтгээгүй	1	-	-	-
	Албан тушаалтны буруутай шийдвэрийн улмаас ажлаас халагдаж, шүүхийн шийдвэрээр ажилд эргүүлэн тогтоосон 2 ажилтны цалин, шимтгэл 10.5 сая төгрөгийг компаниас олгож, олгосон дүнгээр аалага үүсгэж бүртгэсэн, уг авлагыг барагдуулж, учирсан хохирлыг төлүүлээгүй	1	10,500.0	-	10,500.0
	Урт хугацаат өр төлбөр дансанд 2007 онд Сангийн яам, Хөвсгөл эрчим хүч ХХК-ийн хооронд байгуулсан OL-3503MOG-07 тоот дамжуулан эзэлдүүлэх 1,008.5 сая төгрөгийн урт хугацаат эзэлийн өглөг бүртгэлтэй, эзэлийн үндсэн төлбөрийг хуваарийн дагуу төлж, гэрээний үүргийг биелүүлээгүй байгаа нь компанийн цаашдын үйл ажиллагаанд хүндрэл учруулах эрсдэлтэй, Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 31.3.2 заалтад заасан эцсийн эзэлдэгч "дамжуулан эзэлдүүлэх эзэлийн үндсэн, хүүгийн болон бусад төлбөрийг гэрээнд заасны дагуу төлөх;" үүрэгтэй гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүй	1	1,008,500.0	-	1,008,500.0

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт техникийн нөхцөл болон үйл ажиллагааны бусад орлогын бүртгэл, найдваргүй авлагын нөөц байгуулах хувь хэмжээ, татварын болон санхүүгийн тайлангийн зөрүүг зохицуулах үзүүлэлтүүд зэргийг тусгаагүй байна.	1	-	-	-
	Тайлант онд шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд 145 мэдээлэл оруулахаас 4 мэдээлэл хугацаа хоцроосон, 5 мэдээллийг мэдээлээгүй байгаа нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 заалт "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх;" 6 дугаар зүйлийн 6.1.3 заалт "дараа жилийн төсвийн төслийг жил бүрийн 09 дүгээр сарын 15-ны адрийн дотор;" 6.1.6 заалт "төсвийн хэмнэлт, хэтрэлт, түүний шалтгааны тайлбарыг улирал бүр", 6.4.6 заалт "худалдан авах ажиллагаанд хийсэн аудитын тайлан, дүгнэлт болон бусад хяналт шалгалтын дүн;"-г мэдээлэх заалтуудтай тус тус нийцэхгүй байна.	1	-	-	-
	Э-баримт шивэгдээгүй зарлагын гүйлгээг хийсэн.	1	-	-	-
	Эрчим хүчний салбарын 2021-2022 оны хамтын хэлэлцээр, Хөвсгөл эрчим хүч ХХК-ийн хамтын гэрээнд салбарын тэргүүний ажилтан цол тэмдэгтэй ажилтнуудад жил бүр мөнгөн урамшуулал олгохоор завсны дагуу компанийн бизнес төлөвлөгөөнд тусган, батлуулж 6.8 сая төгрөгийн урамшуулал олгосон.		6,800.0	-	6,800.0
	Компанийн их засвар, хөрөнгө оруулалт, ТЗБАХ зардлаар 2 автомашин худалдаж авсан нь Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор баталсан журмын 3.4 заалтад завсан тээврийн хэрэгсэл худалдан авах тухай бүрд зөвшөөрөл авна гэсэн заалтыг хэрэгжүүлээгүй.		222,600.0	-	222,600.0
	Компанийн 2022 оны бизнес төлөвлөгөөгөөр батлагдсан зардлыг 238,380,430.00 төгрөгөөр хэтрүүлсэн.		238,380.4	-	238,380.4
Дүн		69	9,058,681	42,738.7	9,015,942
Нийт дүн		134	2,828,102	383,113.7	12,464,988

Хавсрал №3

Ажлаас үндэслэлгүйгээр халагдсан нь шүүхээр тогтоогдож албан хаагчдад ажилгүй байх хугацааны нөхөн олговрыг байгууллагын төсвөөс олгосон жагсаалт

№	Байгууллагын нэр	Буруутай шийдвэр гаргасан эрх бүхий албан тушаалтны нэр	Нэхэмжлэгчийн овог, нэр	Нэхэмжлэгчийн эрхэлж байсан ажил, албан тушаал	Нэхэмжлэлийн шаардлага	Нэхэмжилсэн дүн	Байгууллагын төсвөөс олгосон дүн	/Төгрөгөөр/	
								Буцаан төлүүлсэн дүн	Төсвөөс олгосон мөнгийг буцаан төлүүлээгүй үлдэгдэл
1	Хөвсгөл аймгийн Цэцэрлэг сумын ЗДТГ	Д.Цогт	Н.ПҮРЭВСҮРЭН	ЗДТГ-ын дарга	Н.Пүрэвсүрэнгийн ажилгүй байсан хугацааны цалин	13,282,796	13,282,796	-	13,282,796
2	Хөвсгөл аймгийн Цэцэрлэг сумын ЗДТГ	Д.Цогт	Н.ПҮРЭВСҮРЭН	ЗДТГ-ын дарга	Н.Пүрэвсүрэнгийн ажилгүй байсан хугацааны цалин	36,943,771		-	-
3	Хөвсгөл аймгийн Ханх ЗДТГазар	Б.Баасансүрэн	П.Түмэн-Өлзий	Нийгмийн ажилтан	Ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговор	1,495,000	1,495,000	-	1,495,000
4	Хөвсгөл аймгийн Ханх ЗДТГазар	Б.Эрдэнэбаатар	Б.Баасансүрэн	ЗДТГ-ын дарга	Ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговор	2,768,633	2,768,633	-	2,768,633
5	Хөвсгөл аймгийн Ханх ЗДТГазар	Б.Эрдэнэбаатар	Б.Баасансүрэн	ЗДТГ-ын дарга	Ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговор	493,859	493,859	-	493,859
6	Хөвсгөл аймгийн Ханх ЗДТГазар	Б.Эрдэнэбаатар	Б.Баасансүрэн	ЗДТГ-ын дарга	Ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговор	1,300,000	1,300,000	-	1,300,000
7	Хөвсгөл аймгийн Ханх ЗДТГазар	Б.Эрдэнэбаатар	Б.Баасансүрэн	ЗДТГ-ын дарга	Ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговор	2,700,000	2,700,000	-	2,700,000
8	Хөвсгөл аймгийн Ханх ЗДТГазар	Б.Эрдэнэбаатар	Б.Баасансүрэн	ЗДТГ-ын дарга	Ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговор	2,000,000	2,000,000	-	2,000,000
9	Хөвсгөл аймгийн Ханх ЗДТГазар	Б.Эрдэнэбаатар	Б.Баасансүрэн	ЗДТГ-ын дарга	Ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговор	2,501,322	2,501,322	-	2,501,322

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

10	Хөвсгөл аймгийн ТЭЗ-ийн дэргэдэх Санхүүгийн хяналт аудитын алба	Г.Нэргүй	А.Догсмаа	Аудитын менежер	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	8,280,840	8,280,840	-	8,280,840
11	Хөвсгөл аймгийн "Ахмад настны асрамж үйлчилгээний төв"	М.Сарангэрэл	Г.Мөнхцэнгэл	Ээлжийн тогтооч	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	1,155,043	-	-	-
12	Хөвсгөл Эрчим хүч ХХК	Захирал З.Бадрал	З.Сумьяабазар	дотоод хяналтын ажилтан	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	5,728,173	5,728,173	-	5,728,173
13	Хөвсгөл Эрчим хүч ХХК	Г.Очирхуяг	В.Чулуун	Харуул	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	3,528,536	3,528,536	-	3,528,536
15	Хөвсгөл Эрчим хүч ХХК	М.Пүрэвсүрэн	А.Будсүрэн -	мөнгөн хөрөнгийн касс	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	3,144,144	3,144,144	-	3,144,144
16	Хөвсгөл Эрчим хүч ХХК	М.Пүрэвсүрэн	Ц.Энхбаяр	тооцооны нягтлан бодогч	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	3,178,433	3,178,433	-	3,178,433
17	Рашаант соёлын төв	Д.Амартүвшин	Л.Баярцэнгэл	Рашаант соёлын төвийн дарга	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	9,529,558	-	-	-
18	Санхүүгийн хяналт аудитын алба	Ш.Идэрбаясгалан	В.Нэргүй	Санхүүгийн хяналт аудитын албаны дарга	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж	-	-	-	-

Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

					ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.				
19	Улаан-Уул сумын ИТХ	Улаан-Уул сумын ИТХ-ын төлөөлөгчид	Б.Далайбаяр	Улаан-Уул сумын ИТХ-ын дарга	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	11,138,097	11,138,097	-	11,138,097
20	Ахмадын асрамж үйлчилгээний төв	Т.Октябрь	С.Эрдэнэжаргал	Ахмадын асрамж үйлчилгээний төв	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	-	-	-	-
21	Аймгийн ЗДТГ	Д.Ариунбат	Ч.Галбадрах	Аймгийн ЗДТГ	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	11,280,547	11,280,547	-	11,280,547
22	Аймгийн ЗДТГ	Ш.Идэрбаясгалан	Х.Ган-Очир	Аймгийн ЗДТГ	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	27,380,778	27,380,778	-	27,380,778
23	Ахмадын асрамж үйлчилгээний төв	Сарангэрэл	Бямбадорж	Ахмадын асрамж үйлчилгээний төв	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.	14,968,000	14,966,000	-	14,966,000
24	Ахмадын асрамж үйлчилгээний төв	Сарангэрэл	Саранчимэг	Ахмадын асрамж үйлчилгээний төв	Ажил олгогчийн буруугаас ажлаас халагдсан тул буцаж ажилдаа орох, ажилгүй байсан хугацааны цалин нэхэмжилсэн.				
Нийт дүн						162,796,630	115,167,158		115,167,158